

ՍՈՒՐԻԱԿԱՆ ԲԱՆԱԿԸ ԱԶՏԱԳՐԵՅՑ ԱՔԷՔ ԲԼՈՒՐՆ ՈՒ ԱՔԷՔ ԵՎ ՀՂԷԹ ԱՄԱՆՆԵՐԸ

Կիրակի, 11 Օգոստոս 2019-ին, ՍԱՆԱ հաղորդեց, որ սուրիական բանակը «Ճապհաթ ալ Նուսրա» գիւնեալ ահաբեկչական խմբաւորման դէմ բռն կռիւներ մղելէ ետք ազատագրեց Զամայի հիւսիսային գիւղն ու Իտլիպի հարաւային շրջանի Սքէք բլուրն ու Սքէք եւ Զպէթ գիւղերը:

ՍԱՆԱ-ի թղթակիցը յայտնեց, որ բանակը ոչնչացուց գիւնեալ ահաբեկչական խմբաւորումներուն թաքստոցները: Չինեալները նահանջեցին դէպի լարուածութեան մեղմացման գօտիէն ներս գտնուող իրենց կեդրոնները, յատկապէս Խան Շէխուն:

Այս շրջագիծէն ներս, տեղական աղբիւրներ յայտնեցին, որ Յուլիս ամսուան ընթացքին Իտլիպի եւ հիւսիսային Զամայի գիւղերուն մէջ կայք հաստատած գիւնեալ ահաբեկչական խմբաւորումներուն թրջական սահմանէն ամերիկեան արդիական զինամթերք հասած է: Թրջական սահմանէն անոնց օգնութեան փութացած են նաեւ արաբ մասնագետ երկրաչափներ:

Սուրիական բանակը կը շարունակէ իր գիւնուորական գործողութիւնները Իտլիպի եւ հիւսիսային Զամայի գիւղերուն մէջ, ուր կը գըտնուին Թուրքիայէն, Արեւմուտքէն եւ Արաբական Ծոցի կարգ մը երկիրներէն աջակցութիւն ստացող գիւնեալ ահաբեկչական խմբաւորումներ: Չորեքշաբթի, 14 Օգոստոս 2019-ին բանակը ազատագրեց Իտլիպի հարաւային Քաֆար Այն, Խրպէ, Մրշետ, Մթթար եւ Թալ Ասա գիւղերը:

Սուրիոյ պաշտպանութեան նախարար, սուրիական բանակի փոխհրամանատար գնդապետ Ալի Ապտալա Այուպ Ատիայի տօնին առիթով, Սուրիոյ նախագահ Պաշշար ալ Ասատի թելադրանքով այցելեց ազատագրուած Զպիթ գիւղը: Այուպ հանդիպում ունեցաւ գիւնեալ ահաբեկչական խմբաւորումները պարտութեան մատնող սուրիացի քաջարի զինուորներուն հետ, բարձրօրէն գնահատելով անոնց ձեռքբերումներն ու շնորհաւորելով Ատիայի տօնը:

ՄԵՐ ԱՈՒՋՆԱԶԵՐԹ ՆՊԱՏԱԿՆԵՐԷՆ ՄԵԿԸ ԱՐՅԱՆԸ ՃՆՅՈՒՄՆԵՐԷ ԶԵՐԾ ՊԱՇԵՆ Է

ՀՅԴ Բիւրոյի ներկայացուցիչ Յակոբ Տեր Խաչատուրեան վերջերս «Երկիր Մետիա» պատկերասփիւռի կայանին տուած հարցազրոյցին ընթացքին անդրադարձած է նաեւ Արցախի մէջ տեղի ունենալիք նախագահական եւ Ազգային Ժողովի ընտրութիւններուն:

Ստորեւ կը ներկայացնենք այդ հարցազրոյցէն բաժին մը.

«Մեր նախընտրութիւնն է Արցախի մէջ ստեղծել այնպիսի մըթնոլորտ մը, ուր կարենանք համախմբուիլ բոլորին յարգանքը վայելող նախագահական մէկ թեկնածուի շուրջ: Բնականաբար, իւրաքանչիւր թեկնածու կը համարէ, որ ինք պետք է ըլլայ այդ համախոհական թեկնածուն, այդ իսկ պատճառով որոշակի անպատեհութիւն կըրնայ ստեղծուիլ: Մենք ճիշդ պիտի թափենք տեսնելու, որ Արցախը այս ամենքէն դուրս կու գայ աւելի հզօրացած:

Արցախը պետք է ունենայ այնպիսի նախագահ եւ Ազգային Ժողով, որոնք կը վայելէն բոլորին յարգանքը, եւ այդ ուղղութեամբ մենք պիտի աշխատինք ու պայքարինք:

Մեր հիմնական փափաքը այն է, որ այս ընտրութիւնները ընթանան խաղաղ, մրցակցային առողջ պայմաններու մէջ, իսկ ինչ կը վերաբերի Ազգային Ժողովի ընտրութիւններուն, բնականաբար, քաղաքական բոլոր հոսանքները պետք է ձգտին ունենալ աթոռներ, որպէսզի Արցախի քաղաքական կեանքին իրենց մասնակցութիւնը ապահովեն:

Բայց մեր առաջնահերթ նպատակներէն մէկը Արցախը ցնցումներէ, որքէ պարտադրուած թեկնածուէ գերծ պահելն է նաեւ, եւ մենք պատրաստ ենք սատարելու այսպէս կոչուած համախոհական թեկնածուին: Բայց եթէ այդպիսի թեկնածու չըլլայ, բնականաբար, մենք հանդէս կու գանք մեր թեկնածուով, կամ Դաշնակցութեան թեկնածուով, կամ, այնպիսի թեկնածուի մը շուրջ համախմբուելով, որուն քանի մը ուժ կ'ընդունի որպէս առողջ ազգային դէմք, այն ակնկալութեամբ, որ ան Արցախի բոլոր իրաւունքներուն պաշտպանը կը հանդիսանայ»:

«Ապամած»

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Հովանաւորութեամբ եւ հանդիսապետութեամբ Բերիոյ Հայոց Թեմի Բարեջան Առաջնորդ Գերշ. Տեր Մասիս Սրբազան Եպիսկոպոս Չօպուեանի,

Քեսապի մէջ Ս. Աստուածածնայ Վերափոխման ամառային տօնակատարութիւնը տեղի պիտի ունենայ հետեւեալ յայտագիրով.

1. Կիրակի, 18 Օգոստոս 2019-ին Ս. Եւ Անմահ Պատարագ եւ Խաղողօրինեք, առաւօտեան ժամը 10:00-ին, Քեսապի Ս. Աստուածածին եկեղեցոյ մէջ: Կը պատարագէ Առաջնորդ Սրբազան Հայրը:

2. Կիրակի, 18 Օգոստոս 2019-ին մատաղցու ոչխարներու օրհնութիւն եւ զենում, երեկոյեան ժամը 5:00-ին, Էսքիւրաւի Մատրան մէջ, ուր պիտի պատրաստուի ուխտի հերիսան:

3. Երկուշաբթի, 19 Օգոստոս 2019-ի առաւօտեան ժամը 9:30-ին, Ս. Եւ Անմահ Պատարագ, Էսքիւրաւի Մատուրին մէջ, ապա հերիսայի օրհնութիւն եւ բաշխում:

4. Երեքշաբթի, 20 Օգոստոս 2019-ի առաւօտեան ժամը 10:00-ին Ս. Եւ Անմահ Պատարագ եւ Խաղողօրինեք, Գարատուրաւի Ս. Աստուածածին եկեղեցոյ մէջ:

Քեսապի Ս. Աստուածածին եկեղեցոյ Թաղական Խորհուրդ

ՄԱՐՊԱՏԻՐԱԿԱՆ ՕԳՆՈՒԹԻՒՆ՝ ՍՈՒՐԻՈՅ ԺՈՂՎՈՒՐԻՆ

Հայաստանի Հանրապետութեան եւ Ռուսիոյ կառավարութիւններուն միացեալ որոշումով Ռուս-հայկական մարդասիրական կեդրոնին կողմէ տրամադրուած հերթական մարդասիրական օգնութիւնը առաքուած է Սուրիոյ Ժողովուրդին:

Հայաստանի արտակարգ իրավիճակներու նախարարութեան տեղեկատուութեան եւ հասարակութեան հետ կապերու վարչութեան տեղեկութիւններով՝ օգնութիւնը առաքուած է մարդասիրական կեդրոնի միջոցներուն հաշուոյն:

Մարդասիրական օգնութիւնը նախատեսուած է Սուրիոյ այն բնակիչներուն համար, որոնք տուժած են պատերազմական գործողութիւններու հետեւանքով:

Արտակարգ իրավիճակներու նախարար Ֆելիքս Յուլպեան 9 բեռնատարներու մէջ բեռնուած մարդասիրական օգնութիւնը առաքած է դէպի Սուրիա:

Ծրարները կը պարունակեն միսի պահածոյ՝ 52,5 թոն, ձուկի պահածոյ՝ 35 թոն, 40 թոն շաքար, ինչպէս նաեւ չոր օրապահիկ՝ մօտ 14,5 թոն ծանրութեամբ:

Հայկական եւ ռուսական կողմերուն ներկայացուցիչները մարդասիրական օգնութիւնը պիտի յանձնեն Սուրիոյ Կարմիր Մահիկի ներկայացուցչութեան, որուն միջոցով ալ պետք է իրականացուի հետագայ բաշխումը:

Խմբագրական

ՊԱՆՔ ՕԹՈՄԱՆԻ ԳՐԱԴՈՒՄ՝ ՊՈՌԹՎՈՒՄ ԱՆԱՐԴԱՐՈՒԹԵԱՆ ԴԵՄ

14 Օգոստոս 1896-ին, 26 դաշնակցական անձնուրացներ, Բաբգեն Սիւնիի հրամանատարությամբ գրաւեցին Կոստանդնուպոլսոյ օսմանեան դրամատունը: Բաբգեն Սիւնի նահատակուեցաւ դրամատան սեմին, Արմէն Գարօ առանց երկմտելու ղեկավարեց գործողութիւնը Յայկ Թիրեաքեանի՝ Յրաչի օգնութեամբ:

Դաշնակցութեան Պոլսոյ Կեդրոնական Կոմիտէին որոշումով կազմակերպուած Պանք Օթոմանի գործողութիւնը բռնութեան դէմ յեղափոխական հայուն պոռթկումն էր:

Օսմանեան Կայսրութեան իշխող տարրը բռնարարներով, ջարդերով վերջ կ'ուզէր տալ տարրական իրաւունքներ պահանջող փոքրամասնութիւններու գոյութեան: Այլամերժութեամբ, մարդասպանութեամբ կայսրութիւն պահելու հոգեբանութեան դէմ պայքարը նուազագոյն իրաւունքն էր իրաւագրկուած ժողովուրդներուն:

«*Յայկական հարցը կը թաղուի, պէտք է կրուիք եւ յարութիւն տանք անոր: Եթէ մեր նպատակին մէջ յաջողիք, ի գո՛ւր չէ մեր թափած արիւնը: Յակառակ պարագային, մեր եղբայրները պիտի շարունակեն մեր սրբազան դատը աւելի ու աւելի կատաղօրէն եւ աւելի հաւատքով*», ըսած էր Բաբգեն Սիւնի:

Այս գործողութեամբ հայ յեղափոխականները յստակ ուղերձներ յղեցին արեւմտեան գերտերութիւններուն՝ ամէն ջանք թափելով դադարեցնելու համար Պոլսոյ անմեղ հայերուն կոտորածը, գրաւոր երաշխիք տալու հայկական նահանգներուն մէջ բարենորոգումներու իրականացման համար եւ ազատ արձակելու հայ քաղաքական բանտարկեալները:

Իրականութեան մէջ, անիրականասաւի պահանջներ չէին այս բռնորդ քաղաքակիրթ իշխանութիւններու պարագային, ոչ ալ կայսրութեան պարագլուխներուն սպառնացող պահանջներ, սակայն բարբարոս ու այլամերժ բռնապետները ինչպէ՞ս կրնային ընդունիլ ու յարգել իրաւունքները ազգի մը, երբ իրենց նախնիներէն ժառանգած էին սպանելով տիրելու եւ խլելու մշակոյթը:

Միւս կողմէ, մեծ պետութիւններուն անտարբերութիւնը, օսմանցի դահիճներու անմարդկային արարքներուն նկատմամբ դրսեւորած թողութիւնը, առիթ կը հանդիսանային, որ Օսմանեան Կայսրութեան մէջ ծայր առնէ վայրագութիւններու նոր ալիք մը: Ալիք մը, որ այդ տարիներուն իր արտայայտութիւնը գտաւ ջարդով, աւելի ու ջարդասպանութեամբ ու իշխող տարրին ու անոնց ժառանգորդներուն մէջ ամրագրեց բռնատիրութեան օսմանեան տրամաբանութիւնը:

Բաբգեն Սիւնիին, Արմէն Գարօն, Յրաչի ու անոնց ընկերակցող 23 յեղափոխականները վտանգի ենթարկեցին միջազգային դրամագլուխներու կեդրոն հանդիսացող Կոստանդնուպոլսոյ մեծագոյն դրամատունը՝ Պանք Օթոմանը, որովհետեւ այդ օրերուն համոզուած էին, որ հայ ժողովուրդի նուազագոյն իրաւունքները անտեսող, սպանութեան եւ թալանի սպառնալիքներով հայութեան արդար պոռթկումը կանխել փորձող խաւարամիտներուն դէմ դնելու համար անօգուտ էր քաղաքակիրթ պայքարը, անհրաժեշտ էր իրենց լեզուով, իրենց շահերը վտանգելով խօսիլ, պայքարելու իրենց վճռակամութիւնը արձանագրելով պատմութեան էջերուն վրայ ու սերունդներուն ուղղելով այն յստակ պատգամը, թէ իրաւունքները չեն հրամցուիր, այլ կը խլուին յեղափոխական պայքարով, ժամանակի համապատասխան գէնքերու օգտագործումով:

Ինչպիսի՞ ողբերգութիւն ապրած պիտի ըլլային երիտասարդներ, իրենց ժողովուրդին ցաւն ու տառապանքը որքա՞ն անհանդուրժելի պիտի ըլլային, որ դիմէին նման յանդուգն քայլի, իրենց կեանքն իսկ վտանգի ենթարկելով:

Այդ տառապանքը աննկարագրելի էր, զրկանքը անհանդուրժելի, իսկ միջազգային հանրութեան անտարբերութիւնը աններելի:

Պանք Օթոմանը արդար պոռթկումն էր բռնապետներուն դիմաց գլուխ չխոնարհեցնող յեղափոխականներու, պայքարի դրօշը ամէն պարագայի տակ վար չառնող ազատութեան երգիչներու:

Եթէ չհնչէր այդ երգը, տարիներ ետք պիտի չհնչէր անկախ Յայաստանի օրհներգը:

Պանք Օթոմանը նաեւ ամօթի խարան մըն էր միջազգային ընտանիքին ճակտին, անոր ապիկարութեան եւ անվճռական մօտեցումներուն համար:

Քաղաքական, տնտեսական իրենց նեղ շահերէն անդին քայլ մը չառնող գերպետութիւններուն անտարբերութիւնը սեփական բազուկին վստահելու համոզումով օժտեց հայ յեղափոխականները:

Աւելին. համոզում գոյացուց, որ պայքարը պիտի շարունակուի տարբեր մակարդակներու վրայ, տարբեր միջոցներով, որովհետեւ արդարութիւնը տեղ չէր գտած ու չգտաւ Օսմանեան Կայսրութեան եւ հետագային Թուրքիոյ Յանրապետութեան մէջ:

Նորօսմանեան մտայնութեամբ գործող բռնապետները կը վկայեն այս մասին, երբ կը շարունակեն նոր տեսքով, բայց նոյն մտայնութեամբ ու լեզուով խօսիլ տարրական իրաւունքներ պահանջող փոքրամասնութիւններու հետ:

«Գ.»

«Շէյխ Նաճճար» արդիւնաբերական քաղաքը Յալէպի կարեւոր արդիւնաբերական շրջաններէն մէկը կը համարուի: Յակառակ Սուրիոյ երկարատեւ պատերազմին, շրջանի գործարանատերերը կառավարութեան հետ գործակցաբար իրենց կարելին ի գործ դրին քաղաքին նախկին դիրքը վերականգնելու համար:

«Շէյխ Նաճճար» արդիւնաբերական քաղաքի ընդհանուր տնօրէն, Երկրչփի Յազէմ Աճճան «Սաուրա» թերթի թղթակիցին հարցոյց, որ շրջանի ծառայողական աշխատանքներու ամբողջացման իբրեւ արդիւն՝ բանող հաստատութիւններու արտադրութիւնը 25-էն 75 առ հարիւրի բարձրացած է: Անոնց կողքին 565 հաստատութիւն կեանքի կոչուած է, իսկ 250 հաստատութիւն վերանորոգման ընթացքի մէջ է: Կը նախատեսուի, որ 2019-ի աւարտին բանող հաստատութիւններու թիւը 800-ի հասնի:

Սուրիոյ նախարարներու խորհուրդի տնտեսական յանձնախումբը սիմենթի արդիւնաբերութեան զարգացման գծով կարեւոր քայլերու ձեռնարկած է:

Յանձնախումբը դիտել տուած է, որ Սուրիոյ վերականգնումի շինարարական աշխատանքներուն համար կարիք պիտի ստեղծուի մեծաքանակ սիմենթի, ուստի անհրաժեշտ է տարեկան արտադրութեան ներկայ քանակը՝ 5,6 միլիոն թոնի, բարձրացնել, որպէսզի կարելի ըլլայ բաւարարել ներքին շուկան եւ սուրիական սիմենթը արտածել այլ երկիրներ:

Դամասկոսի Միջազգային Յուցահանդէսին Յանձնախումբը

յայտնեց, որ շուրջ 400 հրաւեր ուղարկուած է արաբ եւ եւրոպացի գործարարներու՝ մաս կազմելու

Դամասկոսի Միջազգային Յուցահանդէսին: Յանձնախումբը, գործակցաբար Զբօսաշրջութեան եւ Փոխադրութեան նախարարութիւններուն հետ, կարգաւորած է պատուիրակութիւններուն Սուրիա մուտքն ու կեցութիւնը:

Երկուշաբթի, 12 Յուլիս 2019-ին, Մայատին պատկերասփիւ

ռային կայանը յայտնեց, որ Յմէյմի միջուսական հակաօդային պաշտպանութեան համակարգերը վար առին գիւնուորական խարիսխին ուղղութեամբ զինեալ ահաբեկչական խմբաւորումներուն արձակած 6 անօդաչու օդանաւերը: Աղբիւրին համաձայն, մարդկային կամ սիւթական վնասներ չկան, իսկ Յմէյմի գիւնուորական կայանը կը շարունակէ իր առօրեայ գործունէութիւնը:

Լուրեր Հայաշխարհին

ԱՐՅԱՆԻ ԻՇԽԱՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԶԱՆՔԵՐ ԿԸ ԳՈՐԾԱԴՐԵՆ ԱՐԱՅԻԿ ԴԱՉԱՐԵԱՆԸ ՀԱՅՐԵՆԻՔ ՎԵՐԱԴԱՐՁՆԵՆՈՒ ՀԱՍԱՐ

Արցախի Արտաքին Գործոց Նախարարության դիմատետրի էջը կը հաղորդէ, որ Արցախի Հանրապետության պաշտպանության բանակի զինուորական ծառայող Արայիկ Ղազարեանի ատրպեյճանցիներուն կողմէ գերիվարուէրուն մասին տեղեակ պահած են Արցախի Կարմիր խաչի Միջազգային Կոմիտէն ու ԵԱՀԿ-ի գործող Նախագահի անձնական ներկայացուցիչին գրասենեակը:

«Արցախի իշխանութիւնները ջանքեր կը գործադրեն զինուորական գերի Արայիկ Ղազարեանը հայրենիք վերադարձնելու համար», յիշուած է յայտարարութեան մէջ:

Յիշեցնենք, որ Արցախի Հանրապետության Պաշտպանության Նախարարության հաղորդագրութեան համաձայն, 12 Օգոստոսին, ժամը 12:00-ին, պաշտպանության բանակի հարաւարեւելեան ուղղութեամբ հաստատուած զօրամասերու պահպանութեան տեղամասէն, տակաւին անյայտ պատճառներով, մարտական դիրքը լքած է զինուորական ծառայող, 2000-ի ծնեալ Արայիկ Հայկի Ղազարեան:

Դէպքին մանրամասնութիւնները պարզելու համար քննութիւն կը կատարուի:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԵՒ ՌՈՒՄԻՆԻՅԱՆ ԱՊԱՀՈՎՈՒԹԵԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴՆԵՐՈՒ ԲԱՐՏՈՒՂԱՐՆԵՐՈՒ ՀԱՆԴԻՊՈՒՄ

Հայաստանի Հանրապետության Ապահովութեան Խորհուրդի քարտուղար Արմէն Գրիգորեանի իրաւերով, 12-13 Օգոստոսին Ռուսիոյ Ապահովութեան Խորհուրդի քարտուղար Նիքոլայ Փաթրուշեւի Հայաստան այցելեց: Այցելութեան շրջագիծին մէջ,

12 Օգոստոսին տեղի ունեցաւ Արմէն Գրիգորեանի եւ Նիքոլայ Փաթրուշեւի հանդիպումը, որուն ընթացքին քննարկուեցան ապահովութեան ոլորտին առնչուող շարք մը հարցեր: Տեղի ունեցաւ միտքերու փոխանակում հայ-ռուսական ռազմավարական յարաբերութիւններու զարգացման, ՀԱՊԿ-ի շրջագիծէն ներս գործակցութեան ընդլայնման եւ նոր կարելիութիւններու օգտագործման հարցերուն շուրջ: Զըննարկուեցաւ նաեւ երրորդ երկիրներու զէնքի վաճառքի կանոնակարգումի հարցը:

Չրուցակիցները գոհունակութիւն յայտնեցին Հայաստանի եւ Ռուսիոյ միջեւ դաշնակցային գործընկերութեան մարզին մէջ իրականացուող զինուորական գործակցութեան ներկայ ընթացքին գծով, կարելոր համարելով գործակցութեան աշխուժացումը եւ նոր ձեռնարկութիւններ հիմնելու անհրաժեշտութիւնը:

ՏՕՆՈՅԵԱՆԻ ՀԱՍՏԱՉԱՅՆ ԱՏՐՊԷՅՃԱՆԻ ՄԵՋ ՅԱՅՏՆՈՒՄՈՒ ՀԱՅ ԶԻՆՈՒՐԸ ՍՈՒՐՈՒՄ Է

Հայաստանի պաշտպանութեան Նախարար Դաւիթ Տոնոյեան պատասխանելով գերիվարուած հայ զինուորիկն մասին լրագրողներու հարցումներուն յայտնած է.

«Օրերս տակաւին հետաքննութիւն կը կատարուի: Կը կարծեմ, որ մեր զինուորական ծառայողը մոլորուած է»:

Պատասխանելով հարցումին, թէ ինչպէս կը մեկնաբանէ ատրպեյճանական լրատուամիջոցներու այն տեղեկութիւնները, ըստ որոնց զինուորական ծառայողին՝ Ատրպեյճանի մէջ յայտնուելուն պատճառը անոր նկատմամբ անմարդկային վերաբերմունքն է՝ Նախարարը ըսաւ, որ սա ատրպեյճանական ապատեղեկատուութիւն է: «Չեմ կարծեր, որ պետք է տարածել այս զրպարտութիւնը: Ես համոզուած եմ, որ ան ուղղակի մոլորուած է», աւելցուց Տոնոյեան:

Անդրադառնալով զինուորիկն վերադարձի հարցին՝ Նախարարը յայտնեց, որ դիմած են միջազգային համապատասխան կառոյցներու, մասնաւորապէս Կարմիր խաչի Միջազգային Կոմիտէին:

ՄԵԾԻ ՏԱՆՆ ԿԻԼԻԿԻՈՅ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍՈՒԹԵԱՆ ԶԵՌԱԳԻՐՆԵՐՈՒ ՎԵՐԱՆՈՐՈՎՈՒԹԻՒՆ

Մեծի Տանն Կիլիկիոյ Կաթողիկոսութեան Անթիլիասի Մայրավանքի ձեռագիրներու վերանորոգման աշխատանքները սկսած են Մայրավանքէն ներս: Այս յոյժ կարելոր ծրագիրը կը վայելէ Գերմանիոյ կառավարութեան հովանաւորութիւնը՝ «Աշխարհի Մշակութային Ժառանգութեան Պահպանումը» ծրագիրին ծիրէն ներս եւ կը կրէ «Մեծի Տանն Կիլիկիոյ Կաթողիկոսութեան Սիսի Կաթողիկոսարանէն փրկուած գանձերու պահպանում. հնատիպերու պահպանում եւ վերանորոգութիւն» վերնագիրը: Ծրագիրը նախաձեռնուած է համագործակցութեամբ Կիլիկիոյ Կաթողիկոսութեան, Գերմանիոյ մէջ «Հայկական Մշակոյթի Պահպանութեան Ընկերութեան» եւ «Եթովպիայի Արուեստի եւ Ձեռագծումի Ակադեմիոյ Պահպանութեան Գիտութեան Հիմնարկ»ին:

Երկու տարուան Նախապատրաստական աշխատանքէն ետք, այս տարուան Օգոստոսին ծրագիրը մեկնարկեց իր աշխատանքները: Արդարեւ, Երկուշաբթի, 5 Օգոստոս 2019-ին, ՆՍՕՏՏ Արամ Ա. Կաթողիկոս այցելութիւն մը տուաւ աշխատակազմին, որպէսզի մօտէն իրազեկ դառնայ աշխատանքի ընթացքին:

Յայտնենք, որ վեհափառ հայրապետին գահակալութեան շրջանին երկու առիթներով կաթողիկոսարանի ձեռագիրները վերանորոգուած են Հայաստանի մասնագետներու կողմէն:

Վերանորոգման աշխատանքները պիտի տեւեն շուրջ երկու ամիս:

Յայտնենք, որ վեհափառ հայրապետին գահակալութեան շրջանին երկու առիթներով կաթողիկոսարանի ձեռագիրները վերանորոգուած են Հայաստանի մասնագետներու կողմէն:

Վերանորոգման աշխատանքները պիտի տեւեն շուրջ երկու ամիս:

ԿԵՄՏՈՒՅԻ ԱՆԳՐԱԴԱՐՁԸ. «ՀԱՅԱՍՏԱՆ ՌԱԶՄԱՎԱՐԱԿԱՆ ԴԻՐՔ ԿԸ ԳՐԱԷ ՄԵՐ ՕՐԵՐՈՒ ՀԱՍՆԵՆԱՐՀԱՅԻՆ ԲԱՐՏԵԶԻՆ ՎՐԱՅ»

Բրիտանական յայտնի «Kensington, Chelsea & Westminster Today» ամսագիրը, որուն օգոստոսեան համարը լոյս տեսած է հայոց թընտարային նկարը պատկերող շապիկով, կը գրէ, որ պատմական գեղեցկութիւն եւ կարելորութիւն, հնագոյն մշակոյթ ունեցող

աշրջութեան ու մշակոյթին:

Յօդուածներուն հեղինակները այս տարի Յունիսին այցելած էին Հայաստան՝ առաջին անգամ մասնակցելու մեր երկրին մէջ կազմակերպուած «Միտքերու Հայկական Գագաթնաժողով»ին, որ կազմակերպուած էր Հայաստանի Հանրապետութեան Նախագահ Արմէն Սարգսեանի բարձր հովանաւորութեամբ:

Անդրադառնալով հայոց պատմութեան, KCW Today-ը կը յայտնէ, որ Հայաստան առաջինն էր, որ 301 թուականին ընդունեց քրիստոնէութիւնը որպէս պետական կրօնը:

Հայաստանը մեր օրերուն համաշխարհային քարտեզին վրայ ռազմավարական դիրք կը գրաւէ: Ամսագիրը ստուարածաւալ յօդուածներ նուիրած է Հայաստանին՝ անդրադառնալով մեր երկրի պատմութեան, հաւատքին, գր-

Անդրադառնալով հայոց պատմութեան, KCW Today-ը կը յայտնէ, որ Հայաստան առաջինն էր, որ 301 թուականին ընդունեց քրիստոնէութիւնը որպէս պետական կրօնը:

Հեղինակները յատուկ անդրադարձած են Հայոց Յեղասպանութեան՝ յայտնելով, որ 1915-1922 թուականներուն մօտաւորապէս 1,5 մլն. հայեր Օսմանեան Կայսրութեան կողմէն կազմակերպուած կոտորածի ենթարկուեցան:

ՄԱՐԴԱՊՈՒԹԻՒՆ ԿՐ ԿԱՐՕՏԻ ՆՈՐ ՅԵՂԱՓՈԽՈՒԹԵԱՆ ՄԸ - Ա.

ԸՆԿԵՐԱՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳԸ ԴԷՊԻ ՓԼՈՒԶՈՒՄ

Ս. Մահաթեյան

Աշխարհն ու մարդկությունը փոթորկող, եռեկտրոն իրադարձություններ օր աուր այնքան արագ եւ գլխապտոյտ պատճառող թափով կը զարգանան քիչ մը ամէն տեղ, որ մարդս կամայ թէ ակամայ կը ներգրաւուի ստեղծուած խայտաբղետ յորձանուտներու մէջ եւ շատ առիթ չ'ունենար գլուխը վեր բարձրացնելու զինք կլանող առօրեայէն: Քաղաքական-նազ մական աշխարհը, առեւտրական պատերազմներն ու անոնց «ծագուկները» ամէն օր իրենց բազմաբնակ տրոփումներով կ'ողողեն մարդոց ուշքն ու միտքը: Բնական աղետներ մրցումի մէջ են յիշեալ նորութիւններուն հետ: Գիտական հնարքներ ու բազմապիսի խոստումներ՝ այս մարդի տարբեր ենթաբաժանումներուն մէջ՝ արհեստագիտական, բժշկագիտական, զէնքերու եւ այլն, այլապէս յառաջ կ'ընթանան մեծ ուսումներով ու իրենց հետ կը քաշեն-կը տանին մարդկային ընկերութիւնը, անկախ անկէ, թէ անոնք որքա՞ն մատչելի ու հասանելի են բարձր կամ ոչ-բարձր երկիրներու բնակիչներուն: Մերթ զիրար խաչածեւող, յաճախ նաեւ իրարու թափ տուող նորութիւններն ու յորձանուտները չեն ճանչնար երկիրներու ու ցամաքամասերու սահմանները, այլ մարդկութեան կը ներկայանան ինքնայատուկ համաշխարհայինացումով մը, որ ունի իր լաւ ու վատ երեսները, սակայն նաեւ կը սպառնայ աշխարհի տնտեսութիւնն ու ընկերային համակարգը երկրաշարժի մատնել, հասցնել փլուզումի:

Ու եթէ մարդ ինքն իրեն իրաւունքն ու առիթը տայ պահ մը «շունչ առնելու» եւ գլուխը այդ փոթորիկներէն վեր բարձրացուցած՝ փորձել կշռադատել ընդհանուր պատկերն ու ստեղծուած՝ մի՛շտ յարափոփոխ վիճակը, դժուարութիւն պիտի չունենայ տեսնելու, թէ կ'ապրինք աշխարհի մը մէջ, որ կը կարօտի համակարգային հիմնական փոփոխութիւններու, իսկական յեղափոխութեան, ճիշդ այնպէս՝ ինչպէս պատահած է նախանցեալ քանի մը դարերուն, մասնաւորաբար ճարտարարուեստի Յեղափոխութիւն(ներ) անունով ծանօթ փուլերուն: Այլ խօսքով, աշխարհի ու զինք բաղկացնող երկիրները, կազմակերպութիւններն ու Մարդուն ճակատագիրով շահագրգիռ, անոր իսկական բարօրութեան նկատմամբ նախանձախնդ իր միաւորները կը կանգնին լուրջ մարտահրաւերներու դէմ յանդիման, հրաւիրուած են ի հարկին մասնագիտական ծրագրաւորման գործելու ինտիք բազմաճիւղ դաշտերու բացման, որպէսզի ընկերային-տնտեսական հարցերը գտնեն մեծ ու հեռահաս լուծումներ, հիմնուած՝ մարդանպաստ գաղափարներու վրայ, եւ ո՛չ միայն՝ կար-

կտաններ. այսինքն այնպէս՝ ինչպէս պատահած է 16-րդ եւ 17-րդ դարերէն ասդին, անցնելով բազմապիսի վերիվայրումներէ, յաճախ նաեւ արհեստի փուլերէ, բայց միշտ ձգտելով մարդ արարածին բերել ապրուստի համեմատաբար տանելի պայմաններ, որոշ հաւասարակշռութիւն հաստատել ընկերութեան տարբեր խաւերուն՝ դասակարգերուն միջեւ (եթէ դասակարգերու ջրնջումը անհնարին է, գոնէ տրամաբանական հաւասարակշռում մը պէտք է ըլլայ կարելի, նաեւ՝ անխուսափելի, եւ այդ՝ ի շահ բոլոր դասակարգերուն գոյատեւման):

Մեր մատնանշած-մատնանշելիք հարցերուն համար ի մտի չունինք միայն այս կամ այն երկիրը, ցամաքամասը, այլ ամբողջ աշխարհը, որուն մէկ մասնիկն է մեր հայրենիքը, եւ իր կարգին առաւել կամ նուազ չափով կը կրէ այդ ալիքներուն ազդեցութիւնը: Եւ որովհետեւ մեզի համար նախամեծար է մեր հայրենիքին բարօրութիւնն ու զարգացումը, յառաջիկայ քննարկումին ընթացքին մեր միտքի ենթապատկերին մէջ գայն պիտի ունենանք ներկայութիւն, առանց մասնաւորելու անոր յատուկ պարագաները:

Արդ՝ Փորձենք ուրուագծային մօտեցումով աչքի առջեւ բերել մարդկութեան ընկերային եւ տնտեսական կացութեան վերեւ «Դամոկլեան սուրբ» կախող քանի մը տըլեալներ, առանց յաւակնելու, որ նման ուրուագծում պիտի ըլլայ համապարփակ կամ սպառիչ, որովհետեւ մեր նպատակը մասնագիտական հատորի մը պատրաստութիւնը չէ, ոչ ալ ուսումնասիրական պատկերի մը ներկայացումը, այլ աշխարհի որոշ ու յաճախ դառն իրականութիւններուն վրայ լուսարձակ բերելը, նաեւ արձանագրել մտածումներ, որոնք կը հաւատանք, կըրնան լուծման ուղիներ ցոյց տալ: Նշենք նաեւ, որ չունինք յոռետեսական մօտեցում, այլ կը մեկնինք որոշ իրականութիւններէ, որոնք կը ներկայանան գորշ գոյներով, առանց բոլորովին մթագնելու դրական զարգացումներով բացուող գունաւոր հորիզոնները...

ՀԱՄԱԿԱՐԳԵՈՒԹԵԱՆ ԽԱՆՏՈՒՄԻ ՑՈՒՑԱՆԻՇՆԵՐ

Կարելի է կարկինը շատ լայն բանալ, եւ մեր կատարելիք նշումներուն համար երթալ մինչեւ Բ. Աշխարհամարտին յաջորդած տարիները, փնտռելու եւ գտնելու համար այն արմատները, որոնց աճումին հետեւանք են վերջին քանի մը տասնամեակներուն թափ ստացած՝ ընկերային-տնտեսական հաւասարակշռութեան խախտումը, ի հեճուկս աշխատող զանգուածին եւ ի նպաստ որոշ դասու մը, որ այսօր աշխարհին կը ներկայանայ նիւթական անչափելի կարողութիւններ ձեռք բերած ըլլալու եւ զանոնք տարուէ տարի անգամ անգամ զարգացնելու դրոշակի դերով: Սակայն եթէ բաւականանանք այն ժամանակաշրջանով, որ կը յատկանշուի համակարգային-թուայնացեալ արհեստագիտութեան զարգացումով ու աճող տիրապետութեամբ, որոշ չափով սահմանափակած կ'ըլլանք

եւ նորարարութիւններու, որոնք պիտի դիւրացնեն մարդուն գործն ու կենսի ընթացքը): Այլ խօսքով, թեւակոխած ենք աշխարհի մը, որ դեռ շուրջ 50 եւ անելի տարի առաջ իբրեւ մղձաւանջային հեռանկար կը ներկայացուէր գիտատեխնոլոգիական վեպերու հեղինակներու եւ ժապաւեններու բեմադրիչներու կողմէ (յիշատակենք գոնէ Սթենլի Զիւպրիքի նշանաւոր՝ «Անջրպետային Ողիսական-2001...»-ը, ուր ի միջի այլոց ահագանգ մը կար մարդուն վրայ համակարգիչին տիրապետութեան վերաբերեալ): Այսօր, նոր աշխարհի հրաշալիքներէն մէկը եղող համակարգային արհեստագիտութիւնը, իր բազում բարիքներուն կողքին, վերածուած է պատուհասի, ստեղծած է արագօրէն աճող գործազրկում եւ անոր բազում հետեւանքները...

Թունք քանի մը օրինակ, որպէսզի չմանք տեսականի ոլորտին մէջ: Համակարգային արհեստագիտութիւնը մուտք գործած է ճարտարարուեստի աշխարհի եւ լայնօրէն փոխարինած է մարդը. ինքնաշարժի կամ այլ անխուսափելի կարիքներու արտադրիչներ այսօր նուազագոյնի իջեցուցած են մարդկային ձեռքի կարիքը, որովհետեւ համակարգիչներով բանող սարքեր կը գործեն միայն նուազագոյն թիւով մասնագետ հսկիչներով, տեսականօրէն՝ շատ անելի ճշգրիտ կերպով, առանց յոգնելու եւ... վարձատրութեան յատուկ պահանջելու: Դրամատուներ եւ առեւտրական մեծ հիմնարկներ հազարաւոր պաշտօնեաներ-աշխատող ձեռքեր գործէ կ'արձակեն յաճախակի կերպով, որովհետեւ համակարգային սարքեր, անելին՝ հեռաձայնի գործիքներ փոխարինած են զանոնք ու արագօրէն կ'իրականացնեն դրամատնային գործառութիւններ: Ի դէպ, սա միայն մէկ երկրի հարց չէ. գործէ արձակման ալիքները երկրէ երկիր կ'ապրին համաշխարհայինացման իրենց տարբերակը: Անցնինք: Կառատուներու մուտքին այլեւս հազուադէպօրէն կը տեսնենք մուտք-ելք ստուգող գանձիչներ, որովհետեւ գանձումները նմանապէս կը կատարուին համակարգային սարքերու միջոցով: Ծաշարաններու մէջ ճաշի ապսպրանքներ ու վճարումներ ալ հետզհետէ կը յարմարուին սեղանին վրայ գետեղուած սարքերու: Կարգ մը երկիրներու մէջ կառաշար փոխադրամիջոցներ կը բանին ինքնագործ՝ կառավարուելով համակարգային դրութեամբ, յառաջիկայ տարիներուն այս դրութիւնը պիտի տարածուի նաեւ քաղաքամէջի փոխադրամիջոցներու վրայ, ուր գործի կրնան լծուիլ առանց մեքենավարի մեծ ու փոքր փոխադրակառքեր: Օղակայաններու մէջ արդէն փորձարկումի կ'ենթարկուին համակարգիչով բանող դրոշներ, որոնք ինքնաշարժ մը որոշ յարկի մը վրայ տեղադրելու համար վարորդի պէտք չունին, ոչ ալ հսկողի: Օղակաւով, կամ զանգուածային ճամբորդութեան այլ միջոցներու օգտագործման համար, մարդիկ ո՛չ միայն պէտք չունին օդակայան կամ

ՍԵՒՐԻ ԴԱՇՆԱԳԻՐԸ

Հայոց վերապրումի եւ գարգացման պայքարի ճամբուն վրայ կարելու հանգրուան մըն է Սեւրի դաշնագիրը, որուն հարիւրամեակը կը լրանայ եկող տարի:

Անոր ապրող կարելորութիւնը այն իրողութեան մէջ է, որ Մեծ Հայքի մէջ Բազրատունեաց թագաւորութեան կործանումէն՝ 1045-էն, գրեթէ տասը դար ետք, միջազգային համայնքը ընդունեց հայ ազգը իբրեւ քաղաքական գործօն եւ հայոց պետականութեան ներկայացուցիչը հրաւիրեց Համաշխարհային Ա. պատերազմի հաշուեյարդար տեսնող այդ հաւաքին:

Դաշնագիրները, վերջին հաշիւով, իրաւական թուղթեր են, որոնք ուժ կը ստանան ստորագրողներու եւթակայական թէ առարկայական հզօրութենէն: Սեւրի դաշնագիրը օրին ստացած իր կարելորութենէն անդին, որուն ետին կը գտնուէր Հայաստանի Հանրապետութեան մէջ խտացած հայոց ազգային կենսունակութիւնը, Համաշխարհային Ա. պատերազմի մեր հըսկայ զոհողութիւնները եւ Յեղասպանութիւնը նկատի կ'առնէր այնքանով, որքանով Հանրապետութիւնը կը ներկայացնէր իբրեւ նոր ձեւաւորուող աշխարհին մէջ ազգակ, որ կրնայ ա՛լ անելի հզօրանալ:

Քաղաքականութիւնը նկատի չ'առնէր թուլութիւնները, պարտութիւնները՝ ինչպէս պատմութիւնը կը թելադրէր յաղթականները: Սեւրի դաշնագիրի ճակատագիրն ալ տարբեր պիտի չըլլար, երբ շուտով Հանրապետութիւնը թուրքեւպոլշեկեան արքանին մէջ առնուեցաւ ու ճգմուեցաւ:

Այնուամենայնիւ, Սեւրի մէջ վաստակուած ճանաչումը պահպանուեցաւ, Հայաստանը մնաց հանրապետութիւն, թէկու՛՛ խորհրդային պիտակով: Միաժամանակ՝ ոխերիմ դաշնակից գոյգը՝ թուրքն ու ռուսը, ձեռք ձեռքի, կարելի եղածին չափ տկարացուցին հայկական գործօնի ապագայ հզօրացման նախադրեալները, առաջին հերթին մասնատելով Հանրապետութեան միջազգայնօրէն ճանչցուած հողային ամբողջականութիւնը, ապա՝ շրջափակումներու պատանդ դարձնելով երկիրն ու ժողովուրդը: Այդ օրերուն օրակարգ էր Արցախի հետ նաեւ Չանգեզուրը Ատրպէյճանին կցելու խնդիրը, զոր ձախողութեան մատնեց Լեռնահայաստանի հերոսական դիմադրութիւնը:

Վերաբծելորելու համար Սեւրի դաշնագիրը եւ հետեւած Ուիլսոնեան իրաւարարութիւնը, Հայաստանի հողային պայմանական ամբողջականութիւնը վերականգնելու հարց գործնապէս չի հետապնդուիր: Կը գրենք ու կը խօսինք այդ մասին, առանց համարժեք քայլերու ձեռնարկելու: Մեր հնարաւորութիւնները հայրենի հողին վրայ ահռելիօրէն սահմանափակուած են, ինչպէս նախատեսուած էր 1920-ական թուականներուն սկիզբը:

Հայոց հակառակորդներուն համար ալ հարցը փակուած չէ, պարզապէս պատեհ առիթ մը եւ հաւասարակշռութեան խախտելուն պարագային հետամուտ պիտի ըլլան աշխարհաքաղաքական սեփական շահերուն, որ հայոց հայրենիքին վրայով կ'անցնի:

Կասկած վեր է, որ Արցախ աշխարհի ազատագրումը ատրպէյճանական լուծեն ամրապնդումն էր Սեւրի դաշնագիրով ճանչցուած հայկական գործօնի կենսունակութեան: Քաղաքական աշխարհի վերաբերումները՝ թեր կամ դեմ, այդ կենսունակութեան հետ հաշիւի կը նստի: Ո՛րքան արդիւնաւոր դրսեւորուի այդ կենսունակութիւնը, ո՛րքան ամուր եւ կուռ ըլլայ հայոց ազգային կազմակերպութիւնը, հաստատուն՝ գաղափարական հիմքը, միաբանութիւնը եւ ըմբռնողութիւնը ազգային ընդհանուր ուղեգիծին հանդէպ, այնքան կ'աճի յարգանքը հայոց եւ անոր իղձերուն հանդէպ:

Վերջապէս, պատմութեան թատերաբեմին վրայ մնալու համար անվերջանալի, նաեւ՝ ներկայ հանգամանքներուն մէջ, անհաւասար պայքար մղելու հարկադրուած է Հայաստանը եւ հայը: Այս պայքարին մէջ չթուլնալու եւ տեղի չտալու համար, նիւթական հզօրութիւններու կուտակումը թերեւս չբաւեն ազգի ներքին ամրութիւնը եւ աշխատանքի արդիւնաւետութիւնը երկար ժամանակի վրայ պահպանելու համար: Ահա, շուրջ երեք տասնամեակէ ի վեր, Արցախի ազատագրական պայքարի յաղթանակը բաւական չեղաւ զայն քաղաքական սակարկութիւններէ դուրս բերելու, վերջականացնելու եւ գարգացնելու կամք դրսեւորելու համար: Երկիրը եւ ժողովուրդը պատանդ մնացին ոչ-պատերազմ, ոչ-խաղաղութիւն մաշող առօրեային:

Հաւանական է, որ օր մը Ուիլսոնեան Հայաստանի սահմանները վերականգնելէ ետք ալ նոյնը պատահի: Փայլատակումները շուտ կը յանգին, կը սպառնան: 1918-ի փայլատակումները Սարդարապատէն մինչեւ Արարս ու Պաքու, 1920-ին յանգած էին:

Ազատ, անկախ եւ միացեալ Հայաստանը հզօր գաղափար է, զոր իրագործելէ ետք պայքարը եւ կռիւը պիտի չաւարտին, այլ պիտի շարունակուին նոր դիրքերէ, թերեւս նոր ուղիներու դէմ: Այսօր, երբ կը խօսինք եւ կը գրենք մեծամասնութեան համար երազային թուացող բաղձալի նպատակին մասին, երբ յարաբերական խաղաղութիւն է նաեւ մեր պետութեան համար, ժամանակն է ազգային համաձայնութիւն մշակելու ոչ թէ Միացեալ Հայաստան, Միացեալ Հայութեամբ նպատակին շուրջ, այլ զայն ամ-

Խմբագրական «Յուսաբեր»ի
Շաբ.՝ էջ 15

ԱՍՏՈՒԱԾԱՄՕՐ ՕՐԻՆԱԿՈՎ ԵՒ ՎԵՐԱՓՈՒՄԱՆ ՏԵՍԻԼՔՈՎ

Խորեն Բիւյ. Պերթիզեան

Ս. Կոյս Մարիամ Աստուածածին եկեղեցւոյ պաշտամունքային կեանքէն, սրբազան ասանդութենէն եւ հոգեւոր մթնոլորտէն անբաժան է: Տիրական է անոր ներշնչող ազդեցութիւնը: Մեր Տերը Յիսուս Խաչին վրայ ըսաւ մօրը. «Մայր, ահաւասիկ գաւաակը» (Յհ 19.26), եւ Յովհաննէս ամբարշտը ըսաւ. «Ահաւասիկ մայրը: Եւ այդ օրուընէ աշակերտը զայն իր մօտ առաւ» (Յհ 19.27):

Այս խօսքերէն կը հետեւցնենք որ Ս. Կոյս Մարիամ Յովհաննէսի խնամքին յանձնուեցաւ: Լուսահոգի Չարեհ Արք. Ազնաւուրեան Աստուածամօր դերակատարութեան մասին կ'ըսէ. «Մարիամ ծնա՛ւ Բրիստոսը, բայց հոս չի վերջանար Մարիամին դերը: Բրիստոս խաչին վրայ եղած ժամանակ չ'մոռցաւ իր մայրը, այլ զայն յանձնեց իր աշակերտներէն՝ Յովհաննէսին (Յհ 19.26-27), այլ խօսքով, զայն յանձնեց եկեղեցւոյ պահպանութեան: Բրիստոս իր մայրը իբրեւ ասանդ թողուց իր եկեղեցիին, զայն մայր եւ հովանաւոր դարձնելով ամբողջ եկեղեցիին»:

Մարդիկ տեսած էին ի վերուստ իրեն տրուած գերագանց շնորհքը, որով Տիրամայր ըլլալու մեծ պատիւը ստացաւ: Աստուծո՛ւմ: Բան մը, զոր շատեր ջերմապէս փափաքած էին: Եսայի մարգարէն Սուրբ Հոգիին ներշնչումով Բրիստոսի ծննդեան ակնարկած էր. «Ապա կոյսը պիտի յղանայ ու որդի պիտի ծնանի եւ անոր անունը Եմմանուէլ պիտի կոչուի» (Ես 7.14): Դարեր առաջ փոխանցուած այս թանկագին խոստումը ժառանգել ուզողներ կային: Ս. Օգոստինոսի բացատրութեամբ բարեպաշտ կոյսեր հոգեպէս կը ցանկային այդ «կոյսը» ըլլալ, որմէ պիտի ծնէր աշխարհին փրկիչը: Պատահական չէ երբ առիթով մը բազմութեան մէջէն կին մը բարձրաձայն ըսաւ Յիսուսի. «Երանի՛ այն կնոջ, որ քեզ յղացաւ եւ դիտեցուց» (Ղկ 11.27) «Երանի՛» բառը ցոյց կուտայ յատկապէս կիներու ցուցաբերած համակրանքը, սիրալիր վերաբերումները եւ երկիւղած յարգանքը Ս. Կոյս Աստուածածնին նկատմամբ: Այդպիսիներ բնականաբար հասկցած էին, որ փրկիչի մայր ըլլալը Աստուծոյ բարբերար կամքին, խորախորհուրդ տնօրինումին եւ բարեհաճ ընտրութեան արդիւնքն է: Ս. Կոյսը արդարօրէն արժանացաւ «Աստուածամայր» կոչումին, Աստուծոյ կամքին հնազանդելով եւ

փրկութեան ծրագիրին համապատասխան ընթանալով: Ահա թէ ինչո՛ւ անոր հաւատքը սրբաշող էր ընդմիջտ: Հաւատք մը, որ օրինաբեր արձագանգն ունեցաւ, հոգեշահ դասեր տուաւ եւ անջնջելի հետքեր ձգեց: Անոր հարագատ պատկերը կը տեսնենք Յովհաննէս Մկրտիչին մօր՝ Եղիսաբէթի խօսքերուն մէջ, երբ Մարիամի ողջոյնը լսելէ ետք ըսաւ. «Երանի՛ քեզի որ հաւատացիր, որովհետեւ Աստուծոյ կողմէ քեզի ըսուածները պիտի կատարուին» (Ղկ 1.45):

Մենք եւս Եղիսաբէթին կը ծայնակցինք եւ երանի՛ կ'ընենք Ս. Կոյս Մարիամին իր հաւատքի վեհութեան, կոչումի սրբութեան, վայելած յատուկ օրինութեան եւ յանձն առած նուիրական առաքելութեան համար:

Կարելի չէ պատկերացնել Աւետարանը առանց Աստուածամօր:

Բրիստոսի մարդեղութեան խորհուրդին հետ սերտօրէն առնչուած է Ս. Կոյս Մարիամը: Բրիստոս Սուրբ Հոգիով ծնաւ, առանց այր մարդու միջամտութեան: Մարդկային մտքի հասողութենէն վեր ելող իրողութիւն մը, որ մեր հաւատալիքներուն մէջ տեղ գտած է: Ինչպէս «Հաւատամք»ին մէջ կ'ըսենք «Ծնաւ կատարելապէս ի Մարիամայ Սրբոյ Կուսէն Հոգւովն Սրբով»: Աստուածաշնչական հիմք հանդիսացող այս արտայայտութիւնը բացայայտ կերպով կը ծանուցէ թէ Մարիամի մէջ յղացուածը Սուրբ Հոգիէն է (Մտ 1.20): Նոյն վկայութեան կը հանդիպինք Ղուկասի Աւետարանին մէջ, երբ կը կարդանք թէ Գաբրիէլ Հրեշտակը Ս. Կոյսին պատասխանեց. «Սուրբ Հոգին Բեզի պիտի գայ եւ Բարձրեալին զօրութիւնը քու վրայ պիտի հանգչի» (Ղկ 1.35):

Աստուածամօր առաքելութիւնները պտղատու հաւատքին, ջերմեռանդ հոգիին եւ աստուածակեդրոն ապրելակերպին վկայութիւններն են: Ս. Կոյս Մարիամ տառապանքի դառն բաժակէն ըմպեց, մինչեւ արիւնոտ Գողգոթա քալեց: Սիմոն ծերունին յայտնապէս ըսած էր «Թու ալ սիրտէդ սուր մը պիտի անցնի» (Ղկ 2.35): Այդ, փշաբեր ուղիէն անցնիլ վիճակուած էր Ս. Կոյսին: Այդպէս ալ եղաւ: Ան խորապէս համոզուած էր թէ իր որդին պիտի խաչուէր մարդոց մեղքերուն փոխարէն, որպէսզի կնքէ հաշտութեան եւ խաղաղութեան ուխտը իր սուրբ եւ պատուական արեան հեղումով:

Վերափոխման տօնը յիշատակելու համար Աստուածամօր երկինք փոխադրուելու:

Այսօրուան աշխարհին մէջ նիւթականացած մտայնութիւններ լայն տարածում գտած են, որոնք տարօրինակ գրաւորութեամբ կը կաշկանդեն մարդուն առօրեան, կը սահմանափակեն մտքի հորիզոնները, կը պղտորեն ընկերութեան տեսադաշտը:

Շաբ.՝ էջ 12

ԼՇՄԱՐ

ԵՐԿՈՒ ՏՈՂ ՎԿԱՅՎԱԿԱՆԱՅ ԲԱՇԽՄԱՆ ՀԱՆՂԻՍՈՒԹԵԱՆ ՄԸ ՄԱՍԻՆ ԵՒ ԱՌԻԹՈՎ

Միջնակարգի եւ երկրորդականի աւարտական կարգերու վկայականաց բաշխման հանդիսութիւնները քիչ մը ամէն տեղ գրեթէ նոյն յայտագիրը կ'ունենան. յաւուր պատշաճի աշակերտական եւ պաշտօնական խօսքեր, տարեշրջանի ուսումնական տեղեկագիրի ներկայացում, առաջնակարգ աշակերտներու պարգեատրում, հուսք բանք, վկայականներու բաշխում եւ այլն: Յայտագիրին մաս կը կազմէ նաեւ գեղարուեստական պատշաճ բաժին մը՝ մեջընդմէջ կամ առանձնաբար ներկայացուող:

Գեղարուեստական բաժինը յայտագիրին եական բաղադրիչն է. բովանդակային առումով հանդիսութեան գեղագիտական փայլք եւ իմացական իմաստ հաղորդող, հանդիսատեսին բարձրորակ վայելքի պահ պարգեւող: Այդպիսին

կով: Միմիայն տասնհինգ վայրկեաններու մէջ մշակոյթի այս երեք հսկաները ներկայացնելը կարելի է պատկերացնել, թէ ինչպիսի՞ խտացում կ'ենթադրէ: Իւրաքանչիւրին հաւասարապէս հինգ վայրկեան: Յովհ. Թումանեանը՝ շրջանաւարտներու մեկնաբանութեամբ, Լ. Շանթի գեղարուեստական կենսափոխակերպումը՝ «ունայնութեան փոստով» («Հին Աստուածներ») եւ որոնումի, ինքնակատարելագործման, անվերջ ձգտումի գաղափարներով եւ ներշնչող կնոջ կերպարի գործը անհատականութեան օրինակով («Կայսր»)ը: Իսկ Կոմիտասը՝ «Կոմիտասը եւ Քեսապցին» վերնագիրին տակ, որը պետք է գարմանալի թուի, որովհետեւ հայրենիքէն դուրս ուրիշ ո՞ւր, եթէ ոչ ամէնէն անելի Քեսապի մէջ Վարդապետը (անկախ իր վարդապետի հանգա-

Եր 22 Յունիս 2019-ին տեղի ունեցած Քեսապի Ազգ. Ուսումնասիրաց Ճեմարանի վկայականաց բաշխման հանդիսութիւնը իր ամբողջութեան մէջ եւ յատկապէս իր գեղարուեստական բաժինով:

Նի՞ւթը, բովանդակութիւնը. այս տարուան 150-ամեայ մեր երեք յոբելեար մեծերը՝ Յովհ. Թումանեան, Լ. Շանթ, Կոմիտաս վարդապետ: Երեքին միաժամանակ իւրայատուկ 150-ամեակի յոբելիական նուիրում մը:

(Թ. Կարգի շրջանաւարտները մշակոյթի մեր այս երեք մեծերուն մասին փոխանցեցին կենսագրական տուեալներ, Լ. Շանթ ասմունքեցին, Կոմիտաս երգեցին եւ «Քաջ Նազար» ներկայացուցին: Իրենց դասարանային տարիքի մակարդակին համապատասխան ելոյթով հանդիսատեսին նախաճաշակ մը հրամցուցին ընկալելու ԺԲ. կարգի կողմէ մատուցուելիք նիւթը):

Բեմ հանուած հանդիսութիւն մը միայն եօթ-ութ փորձով եւ (Թ. կարգի բաժինը մէկ կողմ դրած) բացառապէս ԺԲ. կարգի շրջանաւարտ աշակերտ-աշակերտուհիներով. Ընդամենը ութը հոգի՝ տակաւին պաշաւորիայի պետական քննութեան հոգեբանական ծանր ճնշումն ու ջղային լարուածութիւնը ամբողջութեամբ չթօթափած, հաւասարապէս լրացուցիչ քննութիւններուն պատրաստուողի հոգեվիճա-

մանքէն, շրջանի մը մէջ, որ հակառակ իր պզտիկ չափերուն ազգին տուած է մեծաթիւ՝ հոգեւորական, վարդապետ, նաեւ Կաթողիկոս) կըրնայ այնքան իրական ու հարագատ ընկալելի ըլլալ, խորապէս, եութեամբ զգացուիլ իր ծիրանի ծառով, խնձորի ծառով, մաճկալով, հոռովելով, Սոնա եարով: Շրջանաւարտները իրենց ներկայացմամբ կամուրջ հանդիսանալով՝ բեմական եւ խօսքի հնարքներով բացին, պեղեցին ու վերայայտնաբերեցին Կոմիտասի հետ քեսապցիին անցեալի եւ ներկայի կցորդութիւնն ու ներգագցողութեան խորունկ ու նուրբ որոշ ծալքեր:

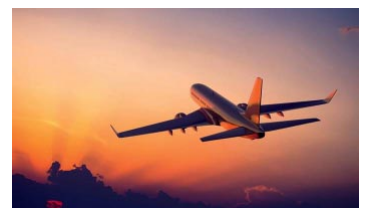
Գեղարուեստական շատ կարճ ելոյթ մը՝ դրական ահագին լիցքեր հաղորդող, ներգործող, տօնական մթնոլորտի մէջ՝ խորիմաստ ու ոգեղէն շունչով յագեցած, սրահն ու բեմը սկիզբէն մինչեւ վերջ մագնիսական հոսանքով ելեկտրականացուցած: Մէկ ամբողջութիւն՝ խճանկարի կտորներու ու գոյներու պէս խորհուրդ առ խորհուրդ, իմաստ առ իմաստ ազուցուած:

Հանդիսութեան մասին գրուած երկու տողը համեստ գնահատագիր մը ըլլայ պաշաւորիայի շրջանաւարտ սերունդին: Իւրաքանչիւր շրջանաւարտ սերունդի հետ մեր հաւաքական կեանքն է որ կը վերանորոգուի ու ապագան կ'երաշխաւորուի:

Թուրքիոյ նուրջ

ԹՈՒՐԷԻԱ-ՆԱԽԻՉԵԻԱՆ ԹՈՒՉՔՆԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ ԱՅՍՈՒՅՏԵՒ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԿԱՄ ԻՐԱՆԻ ՕՂԱՅԻՆ ՏԱՐԱԾՔՆԵՐԸ ՊԻՏԻ ԶՈՂՏԱԳՈՐԾՈՒՆ

«Երմէնիհապէր».- Թուրքիոյ օդային տարածքներու շահագործման գըլ-խաւոր վարչութեան պետ Հուսէյին Քեսքին յայտարարած է, որ Թուրքիոյ օդակայաններէն դէպի Նախիջեւանի օդակայան կատարուող թռիչքներուն համար այսուհետեւ պիտի չօգտագործուին Հայաստանի կամ Իրանի օդային տարածքները:

Վերջինիս խօսքով՝ 15 Օգոստոսէն սկըսեալ թռիչքները պիտի իրականանան Թուրքիոյ տարածքի այն նեղ միջանցքի օդային տարածքով, գոր կը կապէ Թուրքիան Նախիջեւանի հետ եւ սահմանին մօտ ունի ընդամենը 13 քմ. տարածութիւն:

ԹՈՒՐԷԻՈՅ ՈԱՉՄԱՍՕՂԱՅԻՆ ՈՒԺԵՐՈՒ ՄՊԱՆ ԱՊԱՍՏԱՆ ԽՆԴՐԱԾ Է ՅՈՒՆԱՍՏԱՆԷՆ

«Թերթ».- Յունաստանի իրաւապահ մարմինները կը յայտնեն, որ Թուրքիոյ ռազմաօդային ուժերու սպան փախուստ տուած է իր երկրէն եւ քաղաքական ապաստան խնդրած է Յունաստանէն:

«Ան ռազմական թռիչքի աշխատակից է: Դիմած է Զալիմուս կղզիի ոստիկանութեան բաժնին եւ ըսած է, որ փախուստ տուած է Նախագահ Ռեճեպ Թայիպ Էրտողանի վարչակարգէն ու ապաստան կը խնդրէ», ըսած է գործակալութեան գրուցակիցը:

Յիշուած է, որ սպան Երկուշաբթի օրուընէ ի վեր կը գտնուի Զալիմուսի ոստիկանութեան բաժնի: Յունաստանի բոլոր զինուորական կառոյցները տեղեկացուցած են դէպքին մասին: Այլ մանրամասնութիւններ տակաւին յայտնի չեն:

Վերնագիրին մէջ ըսուած է՝ նաեւ «հանդիսութեան առիթով»: «Մասին»ը՝ պատճառ մըն էր, «առիթով» մը ըսելու: Բարի, անպարտադիր ցանկութիւն մը: Շատ կարճ:

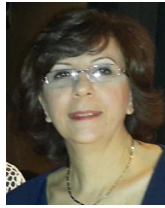
Բայց ամէնէն սովորական ձեռնարկն իսկ կարելի է վերածել բացառիկ առիթի՝ շնայութեան ու աչքի խաբկանքի փոխարէն ժողովուրդին հոգեկան թրթիռ փոխան-

Կասկած վեր է, որ որեւէ ձեռնարկի իմաստը անոր բովանդակութեան մէջ է: Աւանդական, սովորութեանական ուժ ստացած ձեռնարկներ ներկայացնելը դիւրին է: Միւս կողմէ ամէն ինչ որ ալ արդիական է՝ անպայմանօրէն բովանդակալից չէ: Աւանդականութիւնը, սովորամոլութիւնը նաեւ լճացումի, մեքենական կրկնութեան, անիմաստ միօրինակութեան կը տանի, եթէ չվերանորոգուի: Շատ յաճախ արդիականութեան անունով ձեւականը անհոգի շնայութեան կը վերածուի, իսկ խորքը կը տօգունի:

ցելու, քարոզչական լոգունգային յանկերգներ կրկնելու, համ ու հոտ կորսնցուցած, մաշած ձեւերու տեղ հաւաքական բազկերակին զարկը զգացնել տալու, ժողովուրդին գեղագիտական ճաշակը նրբացնելու ու հաւաքաբար գայն վեհացնելու առիթի: Կ'արժէ մտածել մեր ասանդական ձեռնարկները արդիականացնելու մասին: Համաձայն չէ՞ որ մեր հաւաքական կեանքի բոլոր ոլորտները բովանդակային տեսակէտէն վերանորոգման լուրջ կարիքը ունին:

ԱՇՈՏԻ ԶԱՅՐԵՆԱԿՑԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԶԵՏՔԵՐՈՎ

Չեփիւռ Պապիկեան-Աւագեան

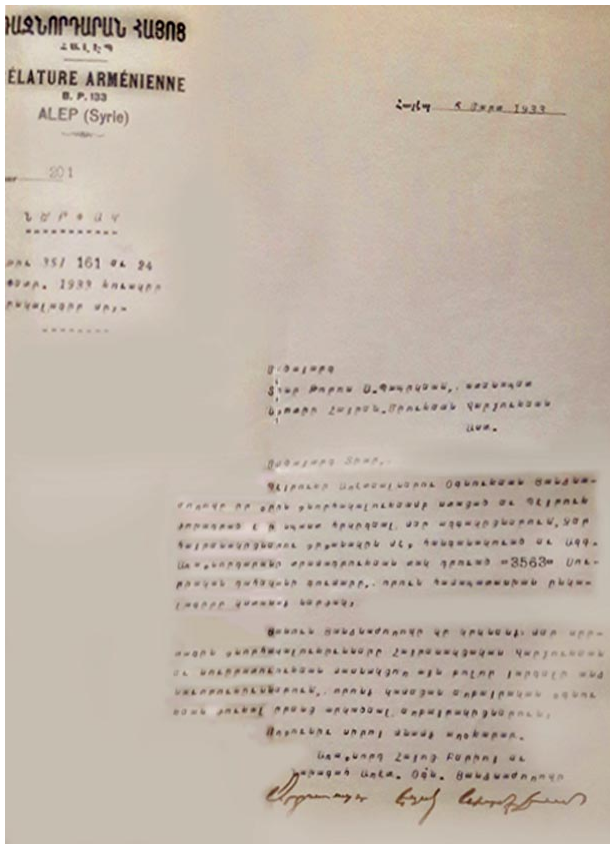
Նախորդ դարասկիզբի հայրենակցական միութիւններէն Աշոտի-Տերէնտ Զայրենակցական Միութեան եւ Զալէպ հասած գաղթականներուն իրավիճակին մասին ստորեւ յիշուած պատահիկները հրատարակելով կը յուսանք Նոր տունալներ հայթայթել պատմաբանին:

Ինչպէս նաեւ Զալէպի Ս. Յակոբ եկեղեցւոյ շինարարութեան վերաբերող Արտաւազդ Սրբ. Սիւրմէանի նամակագրութիւնը Նոր լոյս կը սփռէ վերոյիշեալ հայրենակցական միութեան բերած նպաստին: Թղթածրարին մէջ անդամներու ճշգրիտ պատկեր գոյութիւն չունի, գործունեութեան տեղեկագիր եւս չկայ:

Ստորեւ յիշուած արխիւները ստացուած նամակներու օրինակներ են, որոնցմով պիտի փորձենք անդրադառնալ միութեան գործունեութեան:

Աշոտին Արեւմտեան Զայաստանի Սեբաստիոյ Նահանգի գիւղերէն մէկն է, ուր գտնուած է Աշոտ թագաւորին ամարանոցը, անոր անունով ալ նշանաւոր դարձած է գիւղը: Ներկայիս գիւղը ծանօթ է Կիւնթի-Նար անունով:

21/8/1920 թուականի միութեան առաջին նամակը, Զայ Ազգ. Երկսեռ վարժարաններու հոգաբարձութեան կողմէ յղուած է, ուր միութեան է ն կը խնդրուի Ազգ. վարժարան յաճախող աշուտի աշակերտներուն կրթաթոշակը վճարել, նկատի առնելով դպրոցի հաշուեկրճին մէջ գոյացած 3000 ոսկի արժողութեամբ բացը:

1921-ին որբախնամ մարմինին կողմէ միութեան յղուած են երեք նամակներ՝ հիւանդներու օժանդակութեան եւ դեղերու վճարումը ամսական դրութեամբ անոնց յատկացնելու խնդրանքով:

18 Օգոստոսի նամակով որբախնամը կը խնդրէ միութեան մասնախումբերէն յստակացնել իրենց կատարելիք յատկացումները եւ ձեւը՝ «միանուագ թէ ամսական գումարով»:

14/9/1921 թուականի նամակով կը խնդրուի դրկել «ձեր քաղաքացի ներկայ տարագիրներու ընդհանուր ցանկը»:

26 Դեկտեմբեր 1921 թուականի նամակով Զալէպի Միջգաւառային Զայ Միութիւնը Աշոտիի Միութենէն կը խնդրէ ճշդել իրենց որբանոցին մէջ գըտնուող որբ-որբուհիներու կադանոյի առիթով միութեան կողմէ տրամադրելի գումարը: Ան այդ միութիւնը իւրաքանչիւր որբի յատկացուցած է 8 տուրիական դրուշ:

14 Յունիս 1922 թուականի նամակով միութիւնը Զայկական Որբանոցին կողմէ հրաւեր մը կը ստանայ՝ ներկայ ըլլալու «Աղջկանց Նախակրթարանի, Կուրանոցի եւ Մանկապարտեզի» ամսվերջի հանդեսին:

15 Յունիս 1923 թուականի նամակով Զայ Ազգ. Միութիւնը միութենէն կը խնդրէ Ազգ. վարժարանի ի նպաստ 25 վիճակահանութեան տոմս վաճարել:

26 Դեկտեմբեր 1923 թուականի նամակով Միջգաւառային Զայ Միութիւնը Աշոտիի Միութենէն կը խնդրէ որոշ յստակացումներ ընել, ճշդելու իր միութեան անուանացանկերուն մէջ որ գիւղերէն կամ քաղաքներէն հայրենակիցներ ներառուած են եւ ամբողջացնել վիճակագրական տուեալները: Կը պահանջուի նաեւ ճշդել թէ «միութիւնը դպրոց կը պահէ՞ եւ քահանայ ունի՞»:

7 Ապրիլ 1923 թուականի նամակով՝ առաքուած Ամերիկայի պատասպարեալներու տեղաւորման բաժնի տնօրէնի «գործեր» եւ «գործունեութիւններ» հարցաթերթիկին, միութիւնը 23 Ապրիլին 1923 թուականի նամակով պատասխանած է, իր հայրենակիցներուն մասին հետեւեալ տուեալները տալով.

- Զեմբերու բնակչութեան թիւ՝ 6
- Զաղաքի բնակչութեան թիւ՝ 110
- Տղամարդիկ՝ 37
- Կանայք՝ 50
- 18-էն վար աղջիկներ՝ 10
- 15-էն վար տղաք՝ 13
- Զեմբերու մէջ արհեստով զբաղողներ՝ 2

- Զաղաքին մէջ արհեստով զբաղողներ՝ 30
- Անգործ՝ 45

8 Մայիս 1925 թուականի նամակով ճարապուսէն կը տեղեկացուին իրենց գտնուող տերէնտեցիներու եւ աշուտիցիներու անունները, որոնք կրնան նկատի առնուիլ միութեան ընդհանուր ժողովի ընթացքին:

Նամակներու ստորագրութիւններէն կ'ենթադրուի, որ 1925-էն ետք միութեան ատենապետ ընտրուած է Նահապետ Նահապետեան:

11 Նոյեմբեր 1929 թուականի նամակով Ֆրանսա գաղթած խումբ մը աշուտի-տերէնտեցի հայրենակիցներ, լսելով միութեան մասին, կը փափաքին անդամակցիլ անոր: Նամակին մէջ յիշուած է Ֆրանսա հաստատուած աշուտի-տերէնտեցի ընտանիքներու անուանացանկը:

Նոյեմբեր 1930 թուականի նամակով ԶԲԸ Միութիւնը հրաւեր կ'ուղղէ Աշոտիի Զայրենակցական Միութեան, մասնակցելու «Որբերու Կիրակի»ի հանգանակութեան:

21 Ապրիլ 1931 թուականի նամակով Ազգ. Դաշնութեան Գաղթականաց Բարձր Զումբներու Սուրիոյ եւ Լիբանանի Պատուիրակութիւնը կը խնդրէ միութենէն նիւթական օժանդակութիւն տրամադրել օգնելու համար գաղթականներուն:

4 Օգոստոս 1931-ին, Բերիոյ Զայոց Թեմի Առաջնորդ Արտաւազդ Սրբ. Եպս. Սիւրմէանի խնդրանքով միութիւնը կը քննէ ընտանեկան պարագաներ:

12 Դեկտեմբեր 1931 թուականի նամակով Ազգ. Զայկագեան Երկսեռ Վարժարանաց կողմէ յղուած նամակին պատասխանելով, վարչութիւնը իր հայրենակից 10 աշակերտներու կրթաթոշակին փոխարժեքը կը վճարէ՝ 2333 տուրիական դահեկան:

Վերոնշեալ թուականին միութեան ատենապետն էր Թորոս Պապիկեան:

6 Մարտ 1933 թուականի նամակով Բերիոյ Զայոց Թեմի Առաջնորդ Արտաւազդ Սրբ. Եպս. Սիւրմէանի նամակով մը շնորհակալութիւն կը յայտնէ միութեան, Պէրյուքի աղետեալներու օգնութեան յանձնաժողովի անունով՝ «Ի նպաստ հրկիզեալ մեր ազգակիցներու, ձեր հայրենակիցներու շրջանակին մէջ հանգանակած եւ Ազգ. Առաջնորդարանի տրամադրութեան տակ դրուած 3563 տուրիական դահեկանի գումար»ին համար:

1935-ին միութիւնը 20 Օսմանեան ոսկիով կ'օժանդակէ Ս. Յակոբ եկեղեցւոյ շինութեան:

Բերիոյ Զայոց Թեմի Առաջնորդ Արտաւազդ Սրբ. Արք. Սիւրմէանին միութեան ուղղած 18 Նոյեմբեր 1935 թուականի նամակէն կ'ենթադրուի, թէ միութիւնը «30 Օսմանեան լիրա պահ դրած էր Ալպեր Զոմսիի դրամատունը», որմէ 20-ը կը յատկացուի եկեղեցւոյ շինարարութեան:

Յետագային դրամատան սեփականատէր Ալպեր Զոմսի ինք եւս 20 տուրիական թղթադրամ կը նուիրէ եկեղեցւոյ շինութեան:

Սրբագան հօր նամակը կը ներկայացնենք ամբողջութեամբ.

«Զալէպ, 18 Նոյեմբեր 1935
Ներփակ

Քան Օսմ. ոսկիի համապատասխան ընկալագիրը, Պրն. Ս. Տէլիկեօզեանէ ստորագրուած:

Մեծայարգ
Տիար Թորոս Պապիկեան, Ատենապետ

ԱՇՈՏԻ Զայրենակցական Միութեան Վարչութեան

Աստ
Սիրելի Տիար,

Յարգելի Վարչութեանդ խնդրանքով ամսոյս 10-ի Կիրակի օրը անձամբ այցելեցի Ազն. Տիար ԱԼՊԵՆ ԶՕՄՍԻԻ եւ իրեն ներկայացնելով Միութեանդ կողմէ Զոմսիի Դրամատան մէջ ի պահ դրուած 30 երեսուն օսմանեան Լիբանանի ստացագիրը, խնդրեցի իրմէն որ սոյն գումարը Ազգ. Առաջնորդարան յանձնէր, յատկացուելու համար Սեպիլի Ս. Յակոբ եկեղեցւոյ շինութեան եւ իր կողմէ ալ նպաստի գումար մը տրամադրէր սոյն նպատակին:

Նոյեմբեր 12-ի Երեքշաբթի օրը Պրն. Զոմսիի մօտ դրկեցի Պրն. Ս. Գայնաքեանը, որուն յանձնած էր լման երեսուն օսմ. ոսկին, առաքելով որ սոյն գումարը անանդ թողուած էր իր քով, «առանց տոկոսի»:

Զամաճայն Վարչութեանդ ցանկութեան, սոյն երեսուն լիրային միայն ՔՍԱԸ փոխան ընկալագրի յանձնուեցաւ Պրն. Սրապիոն Տէլիկեօզեանի, յատկացուելու համար Ս. Յակոբ եկեղեցւոյ շինութեան, որ փափաքեցաւ Առաջնորդարանի միջոցաւ, իւրաքանչիւր շաբաթ հինգ օսմ. լիրա տրամադրել Շինութեան Յանձնաժողովին:

Մնացեալ ՏԱՍԸ (10) լիրան, այսօր փոխան ստացագրի յանձնուեցաւ Պրն. Միհրան Մամբրէլեանի:

Երկու օր առաջ սակայն Պրն. Ալպէն Զոմսի, իր պաշտօնեայի միջոցաւ Առաջնորդարան դրկեց նաեւ ՔՍԱԸ Սուրիական Թղթադրամ, իբր նուէր Ս. Յակոբ եկեղեցւոյ, խնդրելով որ աղօթենք իրեն համար, իր Եգիպտոս ուղեւորութեան առթիւ, որ նոյնպէս պիտի յատկացուի Ս. Յակոբի շինութեան ծախքերուն:

Չայս հաղորդելով Ձեզ ի գիտութիւն եւ սիրոյ ողջունիլ մնամք աղօթարար

Արտաւազդ Սիւրմէան
Առաջնորդ Զայոց Բերիոյ Թեմին»

Նամակագրութիւններէն կ'ենթադրուի նաեւ, որ միութիւնը կարիքաւոր հայրենակիցներուն փոխգումարներ տրամադրած է յատուկ մուրհակներով, իսկ պարոն Սարգիս Տէլիկեօզեանի ժառանգորդներուն հարցը լուծած ու անոր թղթածրարը պահած է:

ԴԻՏԱՆԿԻՆ

ՄԱՐԴ ԱՐԱՐԱԾԻՆ
ՄԵԾԱԳՈՅՆ ԿՈՉՈՒՄԸ

Խաչիկ Ծախնիտան

Մարդկային կենսափորձով ապացուցուած է, որ ճշմարիտ ուսման եւ կրթութեան կարելի է տիրանալ ոչ միայն ամենօրեայ կարիքներ եւ պահանջներ բաւարարելու հետամտութեամբ, այլ գլխաւորաբար նոյնիքն կրթութեան նկատմամբ անխառն եւ անշահախնդիր սերտածելով: Անշուշտ՝ այս իրողութիւնը կ'առնչուի նաեւ մարդու մտաւոր կրթութեան կամ զարգացման, որ առարկայական կերպով կը ներդաշնակուի եւ զուգահեռներ կը ստեղծէ ճշմարտութեան ձգտման հետ:

Ան որ ճշմարտութեան հասնելու ծարաւ ունի իր սրտին, բացարձակապէս ուրիշ բան չի ցանկար եւ աւելի վեհ իտեալի չի նկրտիր քան հարազատ ճշմարտութիւնը:

Ճշմարտութեան հանդէպ մարդու սերն ու բաղձանքը այնքան բուռն եւ շերմ պէտք է ըլլայ, որ սըրբագան պաշտամունքի բարձրակետին պէտք է հասնի, անհունօրէն երջանկացնելով անոր (ճշմարտութեան) գորովով եւ հրայրքով բռնուած ենթակալ:

Ճշմարտութիւնն նուաճելու հեռանկարը ծայր աստիճան անաչառութիւն, անշահախնդրութիւն եւ անձնուրացութիւն կ'ենթադրէ:

Ճշմարտութեան երկրպագուներ եւ անոր գօրութեամբ համակուած յանձնառու անձիք պէտք չէ մտահոգուին այդ ճշմարտութեան հետեւող արդիւնքներու հաշուոյն, անոնք ըլլան դրական թէ բացասական, օգտակար թէ վնասակար, այլոց տեսլականներուն եւ սպասումներուն համապատասխան կամ ոչ:

Ճշմարտութիւնը ամենուրեք եւ միշտ բարձր վսեմ, դժուարամատչելի, բայց միանգամայն պահանջ է եւ անժխտելի անհրաժեշտութիւն:

Ճշմարտութիւնը յարատեւօրէն երջանկութիւն կը պարգեւէ մեզի, ան կը յաճախէ եւ ծառայութիւն կը մատուցանէ միայն այն մարդուն, որ իսկապէս բարեկամ է անոր (ճշմարտութեան) եւ գիտէ արժեւորել ու գնահատել զայն:

Անտարակոյս՝ լիակատար ճշմարտութիւնը կը խուսափի մեզ մէ երբ անոր կը մօտենանք օգտագործումի տրամաբանութեամբ կամ զայն շահարկելու նպատակադրութեամբ, ինչ որ կը հարկադրէ մեզ բախտաւոր պարագային բաւականաւ միայն իրականութեան շղարշով, կամ անոր աղաւաղեալ դիմագիծով: Ի հարկէ՝ առանց խորասուզուիլ կարենալու եւ պեղելու ճշմարտութեան ընդերքը եւ թափանցելու անոր հոգւոյն եւ էութեան խորքը:

Ճշմարտութեան նկատմամբ անխախտ հաւատքն ու անխարդախ սերը, ինչպէս նաեւ անոր հասնելու անկեղծ եւ անհակակշռելի ցանկութիւնը իրաւ ցուցանիշներն են ազնուական եւ բարոյական բարձունքի ձգտող անբասիր մարդուն:

Ճշմարտութիւնը հոգեկան իսկական սնունդ է եւ կենարար աղբիւր, որուն տիրապետելու մղումը միայն կարելիութիւնը կ'ընձեռէ մեզի վերափոխելու եւ բարձրացնելու մարդը, այն աստիճան որ ան նմանի գեր-եակի եւ ճշմարտութիւնը դառնայ անոր հոգեկան սեփականութիւնը:

Յարկ է հեռու կենալ եւ ինքնապաշտպանուիլ սուտէն, կեղծիքէն, սնահաւատութենէն, կանխատրամարդութենէն, դատարկաբանութենէն, եւ բազում այն չարիքներէն, որոնք կը համարուին մարդկային ցեղի ամենայրոյն ունակութիւններն ու ամենադժուար թշնամիները: Միաժամանակ՝ հարկ է ջանք չխնայել հասնելու ճշմարտութեան, որովհետեւ երկրագունդի վրայ ոչ մէկ հարստութիւն, դոյզն չափով իսկ կարելի չէ համեմատել ճշմարտութեան նշանակութեան եւ արժեքին հետ: Այլ խօսքով՝ բանականութեան եւ կամքի բովանդակ ուժով ճշմարտութիւնն որոնելն ու նաեւ անոր ծառայելը պէտք է հանդիսանայ մարդարարածին մեծագոյն կոչումը: Տիեզերքի տարածքին ճշմարտութիւնը կը վայելէ անսահման իշխանութիւն եւ տիրակալութիւն, ու կը մերժէ ամեն տեսակի ենթակայութիւն:

Ճշմարտութիւնը հետապնդելով, ինչպէսեւ անոր հետ նոյնանալու անդուլ ճիգով է որ մարդկութիւնը ձեռք կը ձգէ զայն: Բնականաբար այս բոլորը կը բխին ճշմարտութեան լրիւ ընկալումէն, որ իր խորքով եւ էութեամբ կը մնայ սոսկ հոգեկան հասկացողութիւն: Հանգամանք մը՝ որ ճշմարտութեան բարեմասնութիւններուն, վեհութեան

եւ անպատկերելի գեղեցկութեան նկատմամբ անպարագիծ համարումն ու անչափելի համակրանքը կը դարձնեն ազնուագոյն հրամայական եւ մտասուեռում:

Տարօրինակ չէ որ բնականութիւնը մերժող, թուլակամ եւ շեղ նկարագրով ողորմելի մարդիկ ճշմարտութեան որոնումէն, ապաւինելով անհիմն պատճառաբանութիւններու, կողմակալ դատողութիւններու եւ անտրամաբանական վերլուծութիւններու: Նոյնաժամանակ՝ զարմանալի չէ որ այդպիսի վատոգի էակներ երկրի վրայ գերիշխող յետադիմական բարքերու եւ նախա-

աննախատեսելի բազում դժուարութիւններ եւ անպատեհութիւններ: Աւելին՝ մինչեւ իսկ եթէ այդ ճշմարտութիւնը կը պարտաւորէ մեզ ձերբազատուիլ մեր ամենանուիրական համոզումներէն եւ հաւատալիքներէն: Իսկ որեւէ պարագայի բացարձակապէս անընդունելի է հակադրուիլ ճշմարտութեան, խեղաթիւրել զայն, պայքարիլ եւ թշնամական կեցուածք որդեգրել անոր դէմ՝ ստուերելով կամ ջողարկելով իրականութիւնները:

Անշահադէտ ճշմարտութիւնը միանգամայն ամենաապահով երաշխիքն է կրթութիւն եւ գիտութիւն ստանալու համար:

Թեւ սերը հիմնական եւ անշրջանցելի նախապայման կը նկատուի ճշմարտութիւնը հետազօտելու եւ նուիրականացնելու գործընթացին մէջ, այսուհանդերձ իրականութեան հասնելու համար սոսկ սերը անզօր եւ անբաւարար կը մնայ, որովհետեւ ճշմարտութեան մատչումն ու համակողմանիօրէն անոր իւրացումը հետապնդելու անխափան ընթացքով իրագործելի չէ: Միւս կողմէ՝ ճշմարտութիւնը յըստակ, բացայայտ եւ ուղղակիօրէն տրամադրելի չէ որեւէ մեկուն. առաւել՝ զայն կարելի չէ անմիջականօրէն քաղել մարդոց շրթներէն կամ գիրքերու եւ հատորներու էջերէն, այլ հարկ է արծարծուած մտքերը պարզել, կնճիռները հարթել, նախանշանները վերծանել... մեկնաբանելու համար անոնց ետին թաքնուած իսկական խորհուրդը: Տարբեր իմաստով՝ ճշգրիտ ընկալումի, գիտելիքներու եւ իմացութեան տէր դառնալու համար կենսական է ուսումնասիրել եւ ստուգել ներկայացուած հարցերու եւ երեւոյթներու իրաւացիութիւնը, կամ այն ինչ՝ որ իբրեւ ճշմարտութիւն կ'առաջարկուի մեզի:

Առ այդ՝ պարկեշտ եւ պատուական անձնաւորութեան մը համար ճշմարտասիրութիւնը պատիւ է եւ հպարտառիթ առաքինութիւն:

պաշարումներու անտեսումը, ինչպէս նաեւ դէպի ճշմարտութիւն հակումը համարեն մարդկային կեանքի բարեշրջումն ու յառաջդիմութիւնը սանձահարող անբաղձալի երեւոյթներ:

Նմանօրինակ տխրեղծ մտածողութիւնը կարելի է դիմակալել միմիայն ճշմարտութեան հանդէպ սիրոյ, պաշտամունքի եւ հաւատարմութեան մշտական վերահաստատումով. եւ այդ՝ նոյնիսկ եթէ ճշմարտութիւնը չի համընկնի մեր շահերուն, նախընտրութիւններուն, դաւանած սկզբունքներուն եւ գաղափարներուն, ու տեսաբար կը յարուցանէ

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Համազգայինի Հալեպի Հայագիտական Հիմնարկի Վարչութիւնն ու Տնօրէնութիւնը հետաքրքրուողներու ազնիւ ուշադրութեան կ'ուզեն յանձնել թէ:

- 1.- Հիմնարկին 2019/2020 ուսումնական տարեշրջանի քառամեայ ծրագիրին դասաւանդութիւնները պիտի վերսկսին Երեքշաբթի, 1 Հոկտեմբեր 2019-ին:
- 2.- Արձանագրութեան համար կարելի է դիմել հիմնարկի գրասենեակ՝ Արամ Մանուկեան Ժողովրդային Տուն, 16 Սեպտեմբեր 2019-էն սկսեալ, ամէն օր առաւօտեան ժամը 10:00-13:00, բացի Շաբաթ եւ Կիրակի օրերէն:
- 3.- 2018/2019 ուսումնական տարեշրջանի վերաքննութիւնները տեղի պիտի ունենան Երկուշաբթի, 2 Սեպտեմբեր 2019-էն սկսեալ: Արդ, բոլոր անոնք, որոնք պիտի մասնակցին վերաքննութեան, պարտին ներկայանալ գրասենեակ՝ 19 Օգոստոսէն սկսեալ, ամէն օր, առաւօտեան ժամը 10:00- 14:00, հաստատելու իրենց մասնակցութիւնը եւ ստանալու ժամանակացոյցը:

ՔՐՍԱՊԵՏ ՄԸ՝ ԻՄԱՍՏԱՍԻՐՈՒԹԵԱՆ ՄԵՅԵԱՆԻՆ ՄԵՉ (ՅԻՇԵԼՈՎ ԱՆՄԱՅԱՆՈՒՆ ԴԱՍՏԻՈՐԱԿ ՇԱՀԱՆ Ռ. ՊԵՐՊԵՐԵԱՆԸ)

Լևոն Գունյան

ՇԱՀԱՆ ՊԵՐՊԵՐԵԱՆԻ ԱՄԵՆԵՆ ՇԱՏ ՍԻՐԱԾ ԲԱՌԵՐԵՆ ՄԵՎԸ՝ «ԲՆԱԳԱՆՍՈՒԹԻՒՆ»

Շատ տարիներ առաջ, երբ տա-
լալին ճեմարանական ուսանող էի,
դպրոցին գրադարանը պրպտելու
ատեն՝ պատահաբար իմ դիմաց
գտայ «Բնագանցություն» անունով
գիրք մը: Հեղինակ՝ Շահան Ռ. Պեր-
պերեան:

Օ՛Ֆ, ի՛նչ տարօրինակ ու ան-
հասկնալի վերնագիր մըն էր ասի-
կա: «Բնագանցություն»...: Արդեօք
ի՛նչ կը նշանակեր այս բարդ բառը:

Փորձեցի քանի մը հատուած
կարդալ հոսկէ-հոսկէ, բայց... «չըս-
տացուեց»: Չգալի էր սակայն, որ
գիրքը կ'առնէր փիլիսոփայական
նիւթի մը: Իսկ ես, այդ օրերուն, փի-
լիսոփայելու տրամադրություն չու-
նէի բնա՛ւ...: Գիրքը իր տեղը դրի ու
իմ պրպտումները շարունակեցի
մնացեալ մատեններու ովկիանին
մէջ:

Տարիներ յետոյ, երբ քիչ մը ան-
լի հասուն ու գիտակից տարիք մը
թեւակոխեր էի, այդ միտնոյն «Բնա-
գանցություն»ը կարդացի ծայրէ ի
ծայր:

Ան այսօր, յստակօրէն կը յիշեմ
թէ խորապէս տպաւորուել էի հե-
ղինակին իմաստասիրական գա-
ղափարներէն ու սահուն ոճէն, նա-
եւ՝ իւրայատուկ բառամթերքէն, որ
անշուշտ նախապայման էր այսպի-
սի մասնագիտական գիրք մը շա-
րադրելու համար:

Այդ օրէն ասդին այլեւս վերիվա-
րոյ գիտեմ, թէ ի՛նչ է բնագանցու-
թիւնը: Օտար բառով՝ «մեթաֆի-
զիք»:

Բնագանցութիւնը այն փիլիսո-
փայական գիտութիւնն է, որ գրեթէ
կ'անտեսէ գիտական իրականու-
թիւններն ու օրէնքները ու անոնց
տեղ՝ յառաջ կը մղէ փիլիսոփայա-
կան մտածելակերպ մը: Բառը՝
«բնագանցութիւն», արդէն կազ-
մուած է «բնութիւն» եւ «գանցել» (առ
դիւնէ համարել, անգոյ սեպել) բա-
ռերէն, որովհետեւ փիլիսոփայական
այս մտածելածեղ կ'ԱՆՅՆԻ բնութե-
ան երեւոյթներուն վրայէն ԴԵՊԻ
ԱԵԼԵԻ ԱՆԴԻՆ ու այդ երեւոյթները
կը բացատրէ ո՛չ թէ գիտութեամբ
կամ գիտական փորձերով, այլ՝
մտածումով:

Միջազգային գետնի վրայ՝
բնագանցական փիլիսոփայութեան
յայտնի դեմքեր են գերմանացի Էմ-
մանուէլ Զանթըն ու Հէյկելը, հոլան-
տացի Սփինոզան, ֆրանսացի Տե-
քարթըն ու ժան-Փոլ Սարթրը եւ այլն:

Հիմա կը մտածեմ, որ աշխար-
հի բոլոր կրօնքներն ալ տեսակ մը
բնագանցական փիլիսոփայութիւն-
ներ են: Կարելի՞ է, գործիական, Աս-
տուծոյ գոյութիւնը ապացուցել գի-
տական անհերքելի ու շօշափելի
փաստերով:

Չգո՛յ՛, իմ այս հարցադրումը

թող չգայթակղեցնէ մաքրակրօն
հաւատացեալները: Ե՛ս ալ հաւա-
տացեալ մըն եմ ու անշեղօրէն կառ-
չած՝ Հայց. Եկեղեցւոյ դա-
ւանանքին ու ժառանգութե-
ան:

Օրինակ կ'ուզեմ բերել
Օրմանեան պատրիարքը, որ աստուածաբանութեան
հմուտ դասախօս էր Արմա-
շու դպրեվանքին մէջ:

Իր աշակերտները
կը պատմէր որան դասարան
կը մտնէր ու ամբողջ ժամ
մը բազմաթիւ տուեալներ
կը շարայարէր՝ ապացուցե-
լու համար Աստուծոյ գոյու-
թիւնը:

Յաջորդ դասապահին,
Նո՛յն Օրմանեանը, այս ան-
գամ ալ իր աշակերտներուն
կ'ուղղէր հետեւեալ հարցու-
մը.

-Հիմա ալ եկե՛ք թուեց
այն տուեալները, որոնք ԿԸ
ՀԵՐԹԵՆԱՍՏՈՒԾՈՅ ԳՈՅՈՒ-
թիւնը...

Շահան Պերպերեան
«բնագանցութիւն» կոչուած այս հե-
տաքրքրական փիլիսոփայութեան
վարագո՛րն է որ, ահաւասիկ, բա-
ցած էր իր բազմահարիւր աշա-
կերտներուն դիմաց:

ԵՐԲ ՀԱՅ ԺՈՂՈՎՈՐԴԸ ԻՐ ԵՐԱՆՍԱԳԻՏՈՒԹԻՒՆԸ ԿԸ ՅԱՅՏԵՐ ՇԱՀԱՆ ՊԵՐՊԵՐԵԱՆԻՆ

Եթէ նկատի ունենանք, որ 1907-ին
Շահան Պերպերեան անմիջապէս
փոխարինած էր իր հայրը՝ անոր
մահէն ետք, դասեր ստանձնելով
Պերպերեան վարժարանի յարկէն
ներս, ուրեմն՝ 1947-ին կը լրանար իր
կրթական ու մտաւորական գործու-
նեութեան 40-ամեակը:

40 տարի ուսուցչութիւն՝ Պոլ-
սէն Գահիրէ, Գահիրէէն Երուսաղէմ,
Երուսաղէմէն Անթիլիաս, այդ քա-
ռասանամեակին մէջէն գանց առնե-
լով միայն համալսարանական ուս-
ման այն երեք տարիները, որոնք
Սորպոն տարեր էին զինք:

Եգիպտահայութիւնը առաջինը
եղաւ, որ պատշաճ շուքով ուզեց
տոնախմբել այս յոբելեանը, գայն
դնելով Կիլիկիոյ Գարեգին Ա. Յով-
սէփեանց հայրապետին բարձր հո-
վանաւորութեան տակ:

Գահիրէի հայութիւնը ճիշդ տա-
սը տարի վայելած էր Պերպերեան
վարժարանին բարիքները, երբ անի-
կա փակելէ ետք իր դմները Պոլսոյ
մէջ՝ եկած ու ապահով կայք գտած էր
Նեղոսի ափին: Եգիպտահայ
աշակերտներու երամակներ տոհ-
միկ շունչ ու գիտական միտք ստա-
ցեր էին Պերպերեան եղբայրներու
հովանիին տակ:

Հիմա, ուրեմն, պէտք էր գնա-
հատել Շահան Պերպերեանը:

Ուստի, Գահիրէի մէջ կը կազ-

մուէր «Յոբելեանական Կեդրոնական
Յանձնախումբ» մը, որ յայտագրեր
կը պատրաստէր ու մամուլի մէջ
տպուած հաղորդագրութիւններով՝
տեղեակ կը պահէր հանրութիւնը իր
ծրագրին մասին: Այս առթիւ՝ Անթիլ-
իասէն Գահիրէ կը հրաւիրուէր յոբելե-
արն ալ:

Մեծարանքի այս հանդէսը
կը կայանար 11 Մայիս 1947-ին, Գահի-
րէի Լիսէ Ֆրանսէի դահլիճին մէջ,

խումբերամ բազմութեան մը ներ-
կայութեան, նախագահութեամբ
առաջնորդ Մամբրէ արք. Սիրունեա-
նի: Պերպերեանի նախկին բոլոր սա-
ներն ալ հոն էին այդ օր, իրենց եր-
բեմնի տնօրէնին եւ ուսուցիչին
շուրջբոլորը:

Բացման խօսքը կ'արտասանէր
գեղանկարիչ Օննիկ Աւետիսեան,
իսկ գլխաւոր բանախօսը կ'ըլլար
մամուլոյ աշխատակից ու կրթական
մշակ Քերովա Կոստանդեան, յոբելե-
արին նախկին սաներէն մին: Ան
կը յայտնէր թէ ճիշդ քառասուն տարի
առաջ էր որ մուտք գործած էր Պոլ-
սոյ Պերպերեան վարժարանը, երբ
դեռ ար. Ռեթեոսի մահուան քառա-
սունքը չէր լրացած, ու իր դիմաց
գտած էր 16 տարեկան ուսուցիչ մը,
որ Շահան Պերպերեանն էր, եւ որուն
հետ գրեթէ տարեկիցներ էին աշա-
կերտները...: Ու կատակով մը
կ'աւելցնէր. «Անբնական կացու-
թիւնը իմինս չէր...: 16 տարեկանին
աւելի բնական է կրտսեր դասարա-
նի աշակերտ ըլլալ, քան թէ աւագ-
երիցագոյն կարգերու մէջ՝ իմաստա-
սիրական ճիւղերու դասախօս, այն
ալ՝ Ռեթեոս Պերպերեանի ամպիո-
նին վրայ» (տես «Արեւ» օրաթերթ,
17 Մայիս 1947): Կը յիշեցնէր, թէ այդ
առաջին անմոռանալի դասապահե-
րուն՝ ար. Շահան ֆրանսերէնէ հա-
յերէն թարգմանել տուած էր իրենց
Վ. Հիւկոյէն ու ֆրանսուա Զոփիէն
քանի մը ոտանաւորներ...:

Հանդէսին գեղարուեստական
յայտագրին մէջ կտորներ կ'երգուին
Դ. Վարուժանէ, Մեծարեմքէ եւ ժագ
Յակոբեանէ՝ դաշնաւորուած Նոյ-
նիքն յոբելեարին կողմէ:

Հետաքրքրական պարագայ
մըն ալ հետեւեալն էր. - մինչ Գահի-
րէի մէջ հանդիսաւորապէս կը նը-

շուէր Շահան Պերպերեանի քառաս-
նամեայ գործունեութեան յոբելեա-
նը, անդին՝ Պոլսոյ մէջ, գրեթէ Նոյն
օրերուն, պոլսահայութիւնը կ'ոգե-
կոչէր ուսուցչապետ Ռեթեոս Պեր-
պերեանի մահուան քառասնամեա-
կը: «Մարմարա» օրաթերթը, գոր-
րինակ, անմահ դաստիարակին
կը ձօնէր յատուկ թիւ մը, ուր բովան-
դակալից գրութիւններով իրենց
մասնակցութիւնը կը բերէին անոր
նախկին սաներէն Յովի. Հիւկոյէան,
Գ. Գ. Գավաֆեան, Ստեփան Բաբելե-
ան, Վահան Խիւտապերտեան,
Աշոտ Մատաթեան եւ ուրիշներ:

Երբ կը պրպտէիք հայ հին մա-
մուլը՝ Շահան Պերպերեանի յոբելե-
անին առթիւ գրուած յօդուածներ
յայտնաբերելու ակնկալութեամբ,
հանդիպեցանք մէկ քանի անորոշ
ակնարկներու, որոնք ենթադրել
կու տային մեզի, թէ Պերպերեանի յո-
բելեանը պիտի նշուէր Ամերիկայի
մէջ եւս: Շօշափելի տուեալներ չու-
նեցանք այդ մասին: Ձեռքի տակ
ուներանք սակայն Ամերիկայի Հայոց
Առաջնորդարանի պաշտօնաթերթ
«Հայաստանեայց Եկեղեցի» ամսա-
թերթին 1947-ի Հոկտեմբերի թիւը,
ուր Ա. Ա. ստորագրութեամբ յօ-
դուածագիր մը (յայտնապէս՝ Պեր-
պերեանի երբեմնի աշակերտներէն
մին), ուսուցչապետին յոբելեանը
կ'ողջունէր շահեկան արժեւորումե-
րով: Ան կը գրէր.

- Հանդարտութիւնն ու համես-
տութիւնը տիրական այն երկու գի-
ծերն են, որոնք կը գրաւեն ու շքոյզ
առաջին անգամ ճանչցող աշակեր-
տի մը: Դժուար թէ այդպիսին մտա-
ծէ պահ մ'իսկ՝ թէ կը գտնուի դիմացը
մարդու մը, որ Պերկսոսի նման
աշխարհահռչակ մտքի մը հեղինա-
կաւոր գովեստին արժանացած է,
իր ուսանողութեան շրջանին ի Սոր-
պոն: Նոյնքան դժուար է թերեւս հա-
ւատալ, թէ Շահան Ռ. Պերպերեան
տասնէօթ տարեկանին իմաստասի-
րական նիւթեր աւանդած է տարի-
քով եւ հասակով իրմէ աւելի բարձր
աշակերտներու:

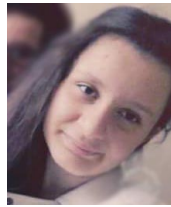
... Գաղտնիքը այս հմայքին:
Հռետոր մը չէ ինք, ոչ ալ բառերու
աճպարար մը: Կրկանք Նոյնիսկ
ըսել, թէ տժգոյն է իր բառարանը,
գիտական ըլլալու չափ սահմանա-
փակ: Եւ սակայն յստակութիւնը իր
մատուցումին, համոզումի շեշտը
իր հաստատումներուն, եւ ոգեղէն
արժեքներու հանդէպ իր ցոյց տուած
աննահանջ պաշտասնը մեծ դեր
ունենէն այդ հմայքը ստեղծելու մէջ: Ո՛չ
մէկ կերպով կարելի էր հակասու-
թիւն մը գտնել իր մօտ: Շուրջ տա-
սը իմաստասիրական ճիւղեր, գորս
կ'աւանդէր երեք տարուան շրջանի
մը մէջ, մեկգմեկու այնպէս մը շաղ-
կապուած էին իր սիսթեմին մէջ իբ-
րեւ լրացուցիչ մասեր իրարու, որ յա-
ճախճիւղի մը առթիւ ակնարկու-
թիւն կ'ընէր ուրիշ մէկ ճիւղի եւ ընդ-
հանուր պատկերին մէջ՝ երկուքին
իրարու հետ ունեցած աղէտը յստակ-
օրէն կը գծէր:

Կասկած չկար, որ Պերպերեան
շահած էր ո՛չ միայն իր բազմաա-
րիւր աշակերտներուն համակրանքը,
այլեւ ամբողջ հայ ժողովուրդին
երախտիքը:

(Շարունակելի - 4)

Աշակերտական Անկիւն

ԴԵՊԻ ԵՐԱԶԱՆՔ

Նայիրի Արապաթեան

Ամիս մը առաջ տեղի ունեցաւ «Գանձասար» շաբաթաթերթի խմբագրութեան եւ վարչութեան կազմակերպած այն լրագրական դասընթացը, որուն երկարատեւ ի վեր կը սպասէի:

Տարի մը առաջ, երբ գրիչս շարժել սկսայ թերթին աշխատակցելով եւ աշակերտական կարճ յօդուածներ ստորագրելով, յատուկ հետաքրքրութեամբ սկսայի հետեւիլ թղթակցութեան աշխատանքին՝ ի՞նչ գրել, ինչպէ՞ս գրել...: Ու որքան գրեցի, այնքան սիրեցի այս պատասխանատու աշխատանքը:

Երբ խմբագրատունն հրաւիրուեցայ եւ տեսայ թերթ պատրաստելու հաւաքական աշխատանքը, աշխատակազմին դրական ընդունելութիւնն ու քաջալերանքը, ինծի համար շատ հարագատ միջավայր մը դարձաւ խըմբագրատունը, իսկ թերթի պատրաստութիւնը, լրատուական աշխատանքն ու գրելու, ընթերցելու, սրբագրելու այդ ամբողջ գործընթացը հետաքրքրութիւնս արթնցուցին եւ մղեցին զիս ուղղուելու մամուլի դաշտ:

Բարձրագոյն ուսման ճիւղս ընտրած էի արդէն, սրտիս խօսող աշխատանքի դաշտը՝ գտած, սակայն կարիքը ունեւի զիս դէպի մասնագիտական ճամբայ առաջնորդողներու:

Այս դասընթացը լիցքաւորեց մեզ օգտաշատ գիտելիքներով: Բոլորս կեդրոնացած մտիկ կ'ընէինք դասախօսներուն, որոնք մեզի հաւաքին գիտելիք կը հրամցնէին, խորհուրդ կու տային: Գրիչները սեղան չէին դրուեր, անընդհատ էջեր կը լեցուէին ու միտքեր կը գարգանային:

Եռօրեայ դասընթացը աւարտին հասած էր ու ներսիդիս լրագրական աշխատանքին հանդէպ անսկարագրելի սեր արթնցած:

Վստահ եմ որ նման դասընթացներ շարունակական ըլլալու պարագային, երիտասարդներուն առիթ կը տրուի յայտնաբերելու իրենց թաքուն տաղանդը ինչու չէ նոր ուժեր կը ծնին:

Մենք ալ ինքնաշխատութեամբ, տարուէ տարի բարելաւելու ենք մեր գրիչն ու միտքը:

Ես գտայ իմ երագանքին տանող ճամբան:

Ազգ. Զարէն Եփփէ Ծննդարան
11-րդ կարգ

ՊԱՇՏՏԵԱՅԻ ԿԱՐԻՔ

Ս. Զառասնից Մանկանց Մայր Եկեղեցւոյ Թաղականութիւնը կարիքը ունի.

* Լուսարարի

* Մաքրութեան պաշտօնէայի

Հետաքրքրուողները կրնան դիմել Եկեղեցւոյ քարտուղարութեան:

Հեռ. - 2113424

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

Մեր ժողովուրդի գաւակներուն ուրախութեամբ կը տեղեկացնենք թէ Ս. Զառասնից Մանկանց Մայր Եկեղեցին բաց կը պահէ իր դռները ամէն օր առաւօտեան ժամը 8:30-էն մինչեւ կէսօրուան ժամը 1:30:

Հեռաձայն. - 2113424 - 2124268

Facebook. - Սրբոց Զառասնից Մանկանց Մայր Եկեղեցի

ԽՕՍՔ՝ ՅԻՍՈՒՆՆՈՅԻ ՀՈԳԻՈՅՆ

Յարվարդ

Երբեմն. այնքան շատ վիրաւորուած յիսուն ս.ո. մը կ'անցնի ձեռքս որ կը մտածեմ թէ իր արժեքին չափ փակցնելիք պէտք է դնել անոր ճեղքերուն վրայ՝ զայն վիրաբուժելու համար. ճմռթկուած սպիներն անջնջելի ըլլալու նախապայմանով: Եթէ մարդ սիրտ ունենայ, անոր վրայի իւրի սեւ շերտերն ալ կարելի է անհետացնել ռետինով:

Պղտորութենէն՝ ալ չենք իսկ տեսներ, թէ ի՞նչ է անոր վրայի պատկերը, չենք յիշեր տիպը:

Երկրիս վերքերն ալ այսքան դիւրին պիտի վիրաբուժուի՞ն արդեօք, ճեղք առ ճեղք. քանի որ կ'ըսուի, թէ գինուորական «գործողութիւն»ը շատ յաջող անցեր է, սակայն հիւանդը՝ ժողովուրդը՝ մեռա՛ւ, գործողութեան սենեակի սուր ու կոյր լուսարձակին տակ. քանզի պատճառները բազում՝ բայց մահը մեկ է միշտ:

Է՛հ յիսուն սուրիական ոսկի՛, ոսկի՛ առանց փայլքի. ի՞նչ գրպաններու, դրամապանակներու մէջ գիշերեցիր ու դարձար քուրջ: Ովքերո՞ւ ձեռքերէն անցար, ովքերո՞ւ մատնահետքերը շերտ առ շերտ դորշմուեցան վրադ, կրկնագիր մագաղաթի՞ «palimpsest» ի նման, մինչեւ որ հիւծիս եւ տասնապատիկօրէն արժեզրկուիս այդ անիծեալ «կանաչ» դրամանիշին դէմ յանդիման. մինչեւ որ քեզի հետ կծկուին նաեւ մեր կեանքի դիւրահերձ պատեանները, պղտորին մեր ապագայի երագներու ականատես ու հսկայապարփակ գունտերը. հարիւրապատիկ տարողութեամբ, հոգեւոր սակարաններու մարդերէն բռնի հոսող...:

Եկո՛ւր, մոխրամաշայլ յիսուննոցս իմ դուն, մկրատով ձեւեցի արդէն պատռուներուդ համընկնող՝ թափանցիկ ու կաշուն կտրօններ, որոնք մե՛ծ համբերութեամբ պիտի գետեղեմ հիմա հայրենիքիս վերքերուն՝ իբրեւ քսուկ մը բուժիչ, դառն համբոյրի մը պէս. արագընթաց ու կործանարար դէպքերուն հոսանքին դէմ՝ այսքան անճար ականատես մը՝ այսքան անտարբեր սեզ մը չըլլալու համար:

Ձեռքես ուրիշ ի՞նչ կրնար գալ որ, ըսէ՛, ի՞նչ, տխրութենէ ճողած ու շա՛տ շուտ ծերացած յիսուննոցս իմ դուն. հիմա որ կերպարանափոխ՝ մետաղեայ տարբերակդ կ'իջնէ շուկայ:

23.07.2019
Հայկ

ՊԱՇՏՏԵԱՆԵՐՈՒ ԿԱՐԻՔ

Ազգ. Միացեալ Նախակրթարանը 2019-2020 ուսումնական տարեշրջանին համար կարիքը ունի.

1.- Անգլերէնի դասատուի

2.- Ինքնաշարժի վարիչի

3.- Ինքնաշարժի աշակերտութեան հսկող ուսուցչուհիի

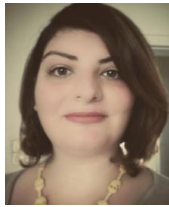
4.- Տնտեսուհիի

Հետաքրքրուողները կրնան իրենց դիմումագիրները ներկայացնել վարժարան մինչեւ 23 Օգոստոս 2019:

Հոգաբարձութիւն
Ազգ. Միացեալ Վարժարանի

ԱՌԱՍՊԵՆՆԵՐՈՒ ՃԱՄԲԱՆԵՐՈՎ

-9-

Յուշիկ Նազարյան

Ան Որ Տեսաւ

Առասպելները, աւանդավեպերն ու դիւցազնավեպերը գրականութեան հնագոյն սեռերն են: Անոնք գոյութիւն ունեցած են նոյնիսկ գիր գրականութենէն առաջ, երբ մարդիկ պատմութիւնները բերանացի կը փոխանցէին սերունդէ սերունդ, իւրաքանչիւր սերունդ անոր աւելցնելով քիչ մը իր փորձառութենէն ու իմաստութենէն: Բանահիւսական գրոյցները տակաւին գոյութիւն ունին մինչեւ օրս, սակայն տպագիր գրականութեան եւ ժողովրդային

Մեզի հասած հնագոյն արձանագրուած դիւցազնավեպը Կիլկամեշ թագաւորին պատմութիւնն է: Կիլկամեշը շումերներու Ուրուք քաղաքի (այժմու Իրաքի հարաւը) թագաւորն էր, որ ապրած է Զ.ա. Գ. հազարամեակին: Անոր մահէն ետք, շումերները ստեղծած են շարք մը պատմութիւններ, որոնց մէջ միակ հասարակաց գիծը հերոսն է՝ Կիլկամեշ թագաւորը: Զետագային աքքատաքաբելոնական շրջանին, մտաւորապէս Զ.ա. ԺԳ.-ԺԷ. դարերուն, այդ գրոյցները հաւաքուած ու խմբ-

լայն խաւերու գրաճանաչութեան լոյսին տակ, անոնք գրեթէ ոչնչացուած կը համարուին: Զնագոյն բանահիւսական գրոյցները յաճախ կ'ըլլային բանաստեղծական շունչով ստեղծուած չափածոյ գործեր: Այս հանգամանքը կը դիւրացներ գործին գոց սորվիլն ու փոխանցելը յաջորդ սերունդին:

Բանահիւսական գործերու իսկական հեղինակներուն անունները մեզի անյայտ կը մնան, հաւանաբար, որովհետեւ անոնք քուրմերէն, որոնք առաւել հետաքրքրուած էին սրբագան բնաբաններու պատումով քան իրենց ստեղծագործ կարողութիւններու փառաբանութեամբ: Խորքին մէջ ստեղծագործ անձի եւ հեղինակի փառաբանութիւնը արուեստի աշխարհին մէջ համեմատաբար նոր երեւոյթ է: Երկար դարեր արուեստագետը՝ քուրմը, հաւատալով իր աշխատանքի սրբութեան, զայն կը դարձնէր հանրութեան սեփականութիւնը՝ զայն կոչելով ժողովրդական արուեստ, հակառակ անոր որ ժողովուրդին դէրը ստեղծագործ ընթացքին մէջ միայն ընկալողի դեր էր եւ ոչ ստեղծողի: Քուրմ արուեստագետը աստուածներու հետ մերձեցման մէջ կը գտնէր իր վարձատրութիւնը, սակայն մարդկային հասարակութիւնը, երբ սկսաւ հետզհետէ երթալ դէպի անհատականութեան կերտում, մասաւանդ երբ ստեղծագործ մարդը հասարակութեան մէջ դարձաւ արժէք, ստեղծագործութիւնն ու անոր ընթացքը սկսան նահանջել արուեստագետի ետին դէմ: Կնճռոտ խնդիր, որուն կ'արժէ անդրադարձնալ հանգամանօրէն:

բագրուած են մէկ դիւցազնավեպի մէջ, որ կը կրէ «Շա Նագպա Իմուրու» վերնագիրը, այսինքն՝ «Ան Որ Տեսաւ»: Զնագոյն ժամանակներուն որպէս վերնագիր կ'ընդունուէր վեպին առաջին տողը: Բաբելոնի թագաւոր Աշուր Պանիպալի օրօք արձանագրուած այս վեպը գրուած է 12 կաւէ սալիկներու վրայ, որոնք առաջին անգամ յայտնաբերուած են 19-րդ դարուն:

Աւանդավեպը կը սկսի Ուրուք քաղաքի ու անոր թագաւորին՝ Կիլկամեշին գովաբանութեամբ, ապա կը ներկայացնէ այս թագաւորը, որուն երկու երրորդը անմահ աստուած, մէկ երրորդը մահկանացու մարդ է: Ան, տարուած իր ուժէն ու իշխանութենէն, անտանելի բռնութիւններու կ'ենթարկէ իր ժողովուրդը: Աստուածները լսելով ժողովուրդին բողոքը, ափ մը կաւ կը նետեն բացատներուն մէջ եւ այդ ափ մը կաւէն կը ծնի Կիլկամեշին միակ հաւասարը՝ Էնքիտուն: Ան վայրի հըսկայ մըն էր, որ երբ կը լսէ Կիլկամեշի բռնութիւններուն մասին, կ'երթայ Ուրուք եւ մարտահրաւեր կ'ուղղէ բռնակալ թագաւորին: Երկու հըսկաները օրերով ըմբշամարտի բըռնուելէ ետք, ոչ մէկը կը յաղթէ եւ երկու ախոյեանները կ'ըլլան հարազատ ընկերներ: Էնքիտուն ներկայութեամբ Կիլկամեշին բնաւորութիւնը կը սկսի բարեփոխուիլ եւ ան իր անունը անմահացնելու համար ընկերոջը հետ բազմաթիւ արկածային շրջաններու կը դիմէ: Սակայն անխուսափելի մահը վրայ կը հասնի, Էնքիտու աստուածներու դաւադրութեամբ կը մեռնի, Կիլկամեշ

Շար. 12 14 >

Սրբո՛ք Բառասնո՛ք Մանկան՝ Մայր Եկեղեցին Կը Վերագտէ Իր Երբեմնի Դերը

Սրբոք Բառասնից Մանկանց Վերանորոգուած Մայր Եկեղեցին արդէն վերագտած է իր նախկին դերը՝ հալէպահայութեան դիմաց բանալով իր դռները ամենօրեայ դրութեամբ եւ համայնքի հոգեւոր կեանքին նոր երանգ եւ աշխուժութիւն հաղորդելով:

Եկեղեցւոյ խորհրդաւոր կառույցը, հիւրընկալ գաւիթը, խորանէն բարձրացող խնկարոյր աղօթքները հաւատացեալները կը գօտեպնդեն աստուածային ուժով, անկուն կամքով:

Հալէպահայ գաղութի վերականգնումի աշխատանքներուն մէջ խորիմաստ կարեւորութիւն կը զգենայ աւելի քան 500 տարուան կեանք ունեցող Սրբոք Բառասնից Մանկանց Մայր Եկեղեցւոյ վերանորոգումը, վերօծումն ու վերաշխուժացումը:

ԽԱԶԲԱՌ (ՄԽ 307)

ՄՏԱՄԱՐԶԱՆԲ

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1												
2												
3												
4												
5												
6												
7												
8												
9												
10												
11												
12												

Հորիզոնական

- 1- Բանաստեղծական գրություն: Միայն:
- 2- Արթնություն, ուշիմություն:
- 3- Հակառակ՝ 9001: Պատ:
- 4- Յիսուն օրուան ժամանակամիջոց: Ձայնակիչ: Գրաբար՝ ո՞ր:
- 5- Անքուն: Լեզուով մը՝ այր:
- 6- Հակառակ՝ 305: Եւս: Հակառակ՝ 94:
- 7- Տեղեակ, հմուտ: Կոկորդ:
- 8- Ուռնակ: Հակառակ՝ յարաբերական դերանուն: Գրաբար՝ օր:
- 9- Սրբուհի մը: Օ՞ր:
- 10- Հակառակ՝ խառնակ վիճակ: Կարասի: Արգելական:
- 11- Խառնատառ՝ սլաք: Բանջարեղեն մը:
- 12- Հակառակ՝ իգական անուն: Հակառակ՝ քիչ-քիչ:

Ուղղահայեաց

- 1- Անիմատ եւ յանկարծական փափաք: Յաւի ճիչ: Լեցուն:
- 2- «Առջինեկ»ին հակակիչը: Հակառակ՝ ցուցական դերանուն:
- 3- Հակառակ՝ տարածքի միաւոր: Ուշ միջնադարու հայ բանաստեղծ, աշուղ:
- 4- Բաղաձայն տառեր: 470: Կատակ:
- 5- Ձայնաւոր տառեր: Կրկնուած ձայնաւորներ: Հաւազգի կենդանի:
- 6- Հակառակ՝ իրարայաջորդ տառեր: Աւանդ, պատգամ: Տառի մը անունը:
- 7- Ձայնաւոր տառեր: Խաղողի մանր տեսակ՝ սեւ ու քաղցր հատիկներով:
- 8- Հակառակ՝ ծանրություն, բեռ: Հակառակ՝ շողկապ: Ահաւասիկ:
- 9- Թուրով կտրել: Յուսալքուած:
- 10- Վանայ լիճի կղզիներէն: Կրկնուած ձայնաւորներ:
- 11- Շողկապ: Արցախեան ազատամարտիկ՝ Վարդան Ստեփանեանի ծածկանունը:
- 12- Եկեղեցական սրածայր գլխարկ: Առարկայ:

ԱՍՏՈՒՎԾԱՄՕՐ...

Սկիզբ՝ Էջ 5

տը եւ գուտ աշխարհիկ հոսանքներով կը փորձեն հրապուրել նոյնիսկ հաւատացեալները: Վերափոխման տօնը մեզի կը յիշեցնէ թէ հաւատքով քալողը Աստուծոյ հաճութիւնը կը շահի եւ երկինք փոխադրուելու կը պատրաստուի: Աստուածամայրը որպէս հոգեւոր դաստիարակ, շնորհալի կոյս, վկայութեան խորան, սրբադրոշմ տաճար եւ երանելի մայր մեզի կը հրաւիրէ իր օրինակով ընթանալ:

Այսօր խաչով, վաղը յարութեան աւետիսով: Այսօր մահաստուեր ձորէն անցնելով, վաղը կեանքը ժառանգելու Զրիստոսով:

ՉԱՄԵՆԻ...

Սկիզբ՝ Էջ 16

վէի պետական արդիւնքերու համաձայն առաջնակարգ հետեւեալ աշակերտները՝

- Ճոյ Միրիսան 3057
- Ալի Մուհամատ 3029
- Ռոնի Ճամալ 2969

Հունկ Արժանապատիւ քահանայ հայրը իր օրհնութիւնն ու բարեմաղթանքները ուղղեց աշակերտութեան:

Ապա տնօրէնութեան եւ ուսուցչական կազմին հետ յիշատակի նկարներ առնուեցան:

Պատրաստեց Մարինա Զիւլֆուրշեան-Պողիկեան

ՍՈՒՏՈՔՈՒ (ՄՍ 306)

Տեղաւորէ՛ (1-9) թուանշանները (9x9) քառակուսիներուն մէջ այնպէս, որ իւրաքանչիւր հորիզոնական եւ ուղղահայեաց տողի մէջ, ինչպէս նաեւ (3x3) տուփիկի մէջ մէկ անգամ արձանագրուին:

		7		4	1		2		9
1		6		7			5		
					2	3			
9	4	7		2		1			
	6	1	3		4		7		
				6			4	5	
		2							
			8	3		6		4	
3		4		5	6	7	8		

ՊԱՅՈՒԱԾ ԲԱՌ (ՄՊ 77)

Դանիէլ Վարուժանի Բանաստեղծութիւնները շնջելով գտէ՛ք պահուած բառը:

Պահուած բառը 10 տառերէ կը բաղկանայ եւ կը ներկայացնէ Վարուժանի բանաստեղծութիւններէն մէկը:

ա	ձ	կ	ա	կ	ա	չ	ն	է	բ
ա	ն	օ	կ	ք	ն	յ	բ	է	բ
մ	հ	դ	ն	ա	ն	հ	ա	յ	բ
է	ն	ռ	ա	ի	բ	շ	կ	է	մ
դ	դ	է	ջ	ս	ի	մ	ն	ա	ա
ք	ք	ա	բ	շ	ա	հ	ի	յ	յ
ք	ռ	ծ	ա	է	բ	ա	մ	բ	ի
ա	ճ	հ	բ	օ	ք	ա	ն	է	ս
մ	շ	ա	կ	ն	է	բ	ք	գ	կ
օ	բ	հ	ն	ն	ւ	ք	ի	ւ	ն

«Անաստան», «Ձօն», «Մայիս Մէկ», «Երեք Քոյրեր», «Հայր, Օրհնէ՛», «Կարմիր Հողը», «Կակաչներ», «Հաշիշ», «Օրհնություն», «Առաջին Մեղքը», «Մշակները»

ԼՈՒԾՈՒՄՆԵՐ

ԽԱԶԲԱՌ (ՄԽ 306)

ՍՈՒՏՈՔՈՒ (ՄՍ 305)

1	խ	ա	յ	ծ	է	կ	ա	ն	կ		
2	ա		ա			է	լ	ի		ք	ց
3	ք		ք		օ	ա		հ	ա	պ	ա
4	ա	հ	ա		ա		ֆ	ա		ա	
5	գ		ճ	ա	գ	ա	ք		ա	կ	ն
6	ա	ք	ն	ւ	ա	ք	ձ	ա	ն		ի
7	ն	ն	ւ	գ	ա	հ	ա	ն		լ	ա
8			ն	ք	ա	մ			մ	ա	կ
9	ն	վ		ա	ք		ա	ա	ք	ա	ա
10		ք	ի		ա	դ	ա	լ		յ	ա
11	ա	ա		ա	ք	ա		ի	ն		ա
12	ք	ա	ռ	ա	ա		ք	ա	ք		

7	8	3	2	6	5	4	1	9
5	9	1	8	4	3	2	7	6
6	4	2	9	1	7	5	3	8
8	5	9	1	7	4	3	6	2
1	2	6	5	3	9	8	4	7
3	7	4	6	8	2	1	9	5
2	1	7	4	9	8	6	5	3
4	3	8	7	5	6	9	2	1
9	6	5	3	2	1	7	8	4

ՊԱՅՈՒԱԾ ԲԱՌ (ՄՊ 76)

Պահուած բառն է՝ Բերդաձոր

ԻՆՉ ԿՐՍԵՆ ԱՍՏՂԵՐԸ

ԽՈՅ

Ձեր ծրագրերը յաջողությամբ պիտի պսակուին այս շաբաթ: Արձակուրդի կարիք ունիք, նոր թափով սկսելու վերամուտը:

ՑՈՒԼ

Ճամբորդություն մը պիտի կատարեք եւ պիտի մասնակցիք համագումարի մը:

ԵՐԿՈՒՐԵԱԿ

Յարգեցէք ձեր ժամադրությունները: Թէեւ ժխտական շրջան մըն է, բայց դուք հանդարտ մնացէք եւ մի՛ գայրանաք:

ԽԵՅՁԵՏԻՆ

Պետք է դասաւորեք ձեր գործերը, որպէսզի ուշացում չարձանագրեք: Ձեր պարտականութիւնները պիտի շատնան: Հանդարտ մնացէք եւ կանուխ գացէք աշխատանքի:

ԱՌԻԾ

Պիտի հանդիպիք մարդոց, որոնք կը սիրեն ձեր խանդավառութիւնը եւ աշխուժութիւնը: Ձեր հոգերը պիտի վերանան, եւ դուք քաջութեամբ պիտի դիմագրաւեք ձեր դիմաց ցցուած բոլոր հարցերը:

ԿՈՅՍ

Տուեալները պիտի փոխուին, եւ դուք տազնապալից օրեր պիտի ապրիք: Պետք պիտի գգաք ընտանեկան խաղաղ եւ ապահով միջավայրի մէջ ապրելու: Համբերող պետք է ըլլաք:

ԿԵԻՈՔ

Յարմար շրջան է՝ բազմապատկելու ձեր ճիգերը, որպէսզի իրագործեք ձեր ծրագիրը: Մի՛ վրդովիք մարդոց դիտողութիւններէն. ինքնավստահ յառաջ գացէք ու միշտ քաջութեամբ զինուեցէք:

ԿԱՐԻՃ

Հոգ պետք է տանիք ձեր նիւթական վիճակին: Խնայողութիւն պետք է կատարեք, որպէսզի նիւթական նեղութիւն չունենաք հետագային: Ձեր գաւակներէն մէկուն հարցով ժամանակաւորապէս պիտի մտահոգուիք:

ԱՂԵՂԱՌՐ

Յաջողութիւններու իւրայատուկ շրջան մը պիտի ապրիք՝ շնորհիւ ձեր ծնողներուն եւ հարազատներուն: Նոր շրջան մը ձեր կեանքին մէջ համարձակութեամբ պիտի սկսիք: Ձեր գործերուն դրական արդիւնքները պիտի ստանաք:

ԱՅՏԵՂՋԻՐ

Պիտի գանգատիք ուշացումէ եւ գործի թերացումէ՝ ձեր գործատեղիին մէջ: Մի՛ աճապարեք որոշում տալու համար: Ամսուան վատ օրերէն մէկն է: Հոգ տարեք ձեր առողջութեան:

ՋՐՅՈՍ

Ձեր ընկերներուն եւ պատասխանատուներուն հետ ձեր յարաբերութիւնները պիտի ամրապնդուին: Դիւրաւ պիտի համակերպիք նոր պայմաններուն եւ մթնոլորտին: Բարեսիրական գործունեութեան մը պիտի մասնակցիք:

ՁՈՒԿ

Իրար մի՛ անցնիք կարելուր եւ դժուար պահերուն: Իրապաշտ եւ իմաստուն եղէք հարցերու լուծման մէջ:

Սեւան Ազարիկեան-Պարմաքսզեան

ԵՐԱԺՇՏԱԿԱՆ ԿՐԹՈՒԹԻՒՆԸ ՈՐԲԱՆ ԿԱՐԵՒՐ Է ՄԵՐ ՉԱՒԱԿՆԵՐՈՒՆ ՀԱՍԱՐ

Կարգ մը ուսումնասիրութիւններ հաստատած են , որ մանուկին ուղեղի բջիջները աւելի լաւ կ'աճին, երբ ան փոքր տարիքէն դասական երաժշտութիւն ունկնդրէ: Բայց երբեմն ծնողներ պատճառաբանելով, որ իրենց գաւակը բաղաձայն է, երաժշտական լսողութիւն չունի կամ տան մէջ դաշնամուր դնելու յարմարութիւն չունի իրենց գաւակները կը զրկեն երաժշտական դպրոց յաճախելէ:

Շարք մը պատճառներ, որոնք կը մատնակշեն, թէ ինչո՞ւ համար մեր գաւակը պետք է երաժշտական կրթութիւն ստանայ.

1-Երաժշտութիւնը կը ձեւաւորէ աշխատելու կարողութիւնը: Երաժշտանոցին մէջ մանուկը կը սորվի իր աշխատանքը ճշդուած ժամկետին աւարտել: Ան իր փորձերը կը կատարէ՝ նշանակուած օրը քննութեան կամ համերգին մասնակցելու համար:

Երաժշտական որելէ կտոր նուագելու ընթացքին փոքրիկը կը սորվի համբերութիւն: Երաժշտութիւնը կը սորվեցնէ նաեւ մտածել ու ապրիլ միաժամանակ քանի մը ուղղութեամբ:

2-Երաժշտական փորձերը փոքրիկը կը դարձնեն կարգապահ:

Երաժշտական որելէ գործիքի տիրապետելու համար պետք է անդադար եւ օրինաւոր կերպով աշխատիլ: Երաժշտութիւնը կը ձեւաւորէ փոքրիկին բնաւորութիւնը՝ զինք դարձնելով աւելի կարգապահ:

3-Երաժշտական կրթութիւն ունեցող փոքրիկը օտար լեզուներ դիւրաւ կը սորվի: Երաժշտական կրթութիւն ունեցող փոքրիկը աւելի լաւ կը խօսի, կը գրէ, դիւրաւ կը յիշէ օտարալեզու բառերը եւ կ'իւրացնէ քերականութիւնը:

4-Երաժշտութիւնը կը զարգացնէ թուաբանական ունակութիւնը:

Փորձերու ընթացքին մանուկը ձեռք կը բերէ տարածական մտածողութիւն՝ յիշելով նոթերը ու ճշգրտօրէն կը նուագէ գանոնը: Ան կը սորվի, որ երաժշտական որելէ կտոր կը նմանի թուաբանական ապացոյցներու՝ այսինքն պետք է ճշգրիտ նուագել, այլապէս արդիւնքը սխալ կ'ըլլայ:

Պատահական չէ որ Օքսֆորտի փրոֆեսորներուն 70 առ հարիւրը համալսարանական երաժշտական ակումբի անդամներ են:

5-Հաղորդակցելու հմտութիւնները կը զարգացնէ:

Պատանին նուագելով Պախի, Մոցարթի, Չայքովսկիի եւ մնացեալ երգահաններուն ստեղծագործութիւնները պիտի փորձէ փոխանցել հեղինակին ներաշխարհը եւ ապրումները: Ուստի երաժշտական փորձերու ընթացքին փոքրիկին մօտ կը ձեւաւորուի երաժիշտին հետ հաղորդակցելու հմտութիւն:

6-Երաժշտութիւնը կ'օգնէ կողմնորոշուելու քանի մը ուղղութիւններով:

Նուագելու ընթացքին նոթերու հետեւող դաշնակահարը միեւնոյն ժամանակ քանի մը գործ կը կատարէ, յիշելով անցեալը կը նայի դէպի ապագայ եւ կը ղեկավարէ ներկան: Երաժշտութիւնը պետք է ընթանայ իր կշռոյթով եւ դաշնակահարը պետք է չչեղի այդ կշռոյթէն:

Վերոյիշեալ արժանիքները ձեռք բերելու համար մանուկը պետք է կապի մէջ մնայ երաժշտութեան կամ որելէ արուեստի հետ: Մենք որպէս ծնողք, եթէ կը փափաքենք որ մեր գաւակը արուեստատեր ըլլայ, անոր հետ մեկնիք համերգներու եւ ելոյթներու, տան մէջ դասական երաժշտութիւն ունկնդրենք, գեղանկարիչներու ցուցահանդէսներ այցելենք եւ այլն:

Այս բոլորէն ետք, մեր փոքրիկին պետք է հարցնել նաեւ, թէ երաժշտական ի՞նչ գործիք կը փափաքի նուագել: Չմոռնանք, որ պարտադրանքով երաժշտանոց յաճախող փոքրիկը բացասաբար կը տրամադրուի երաժշտութեան հանդէպ:

Քաջալերենք մեր գաւակները երաժշտութեան աշխարհի մուտք գործելու, որովհետեւ երաժշտութիւնը յաջողութեան հասնելու լաւագոյն միջոցն է:

ԽԱՂՈՂԻՆ ՕԳՏԱԿԱՐՈՒԹԵԱՆ ՄԱՍԻՆ

Դանիացի գիտնականներ խաղողի օգտակար յատկանիշ մը եւս բացայայտած են: Պարզուած է, որ խաղողի հատիկները դրական ազդեցութիւն կը ձգեն ոսկրային հիւսուածքներուն վրայ:

Ներք գօրացնող կենսակիւթեր եւ իւր, կը պաշտպանեն օրկանիզ մը ծերութենէ:

2. Օգտակար է նաեւ խաղողին կեղեւը. անոր բջիջային նիւթը կը նպաստէ նիւթափոխանակութեան եւ ստամոքսաղիքային թաղանթի մաքրումին:

Խաղողի հատիկներուն մէջ գտնուող յատուկ նիւթը, լուծուելով մարդու օրկանիզ մին մէջ, իւրայատուկ շինանիւթ կը դառնայ ոսկորներուն համար:

Պարբերաբար խաղող օգտագործող մարդիկ կ'ամրացնեն իրենց ոսկորները: Գիտնականները կը հաստատեն, որ անհրաժեշտ է օրական դրութեամբ ուտել մօտաւորապէս 250 կրամ խաղող:

Ինչո՞ւ պետք է ամէն օր չափաւոր քանակով խաղող ուտել:

1. Շատ օգտակար է խաղողը ուտել կոփակներով. անոնք կը պարունակեն արեան բջիջ-

3. Խաղողը նաեւ ախորժակ կը բանայ. անոնք որոնք ախորժակի հարցեր ունին, պետք է նախքան ճաշը խաղող ուտեն:

4. Խաղողը կենսակիւթերով ու հանքային աղերով կը հարստացնէ արիւնը:

5. Սպիտակ խաղողը միզամուղ յատկութիւն ունի, կը կանխէ երկկամներուն եւ լեղապարկին մէջ քարերու յառաջացումը:

6. Սեւ խաղողը օգտակար է սրտանօթային համակարգին համար

7. Խաղողը բարերար ազդեցութիւն ունի նաեւ շնչառական ուղիներուն վրայ:

ՇԱՐՈՒՆԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ԱՌԱՍՊԵԼՆԵՐՈՒ...

Սկիզբ՝ էջ 11

Կը մերժե՛ք ընկերոջ դիակը թաղել, յուսալով որ աստուածները իր աղաչանքը պիտի լսեն ու զայն վերադարձնեն: Երրորդ օրը Էնքիտունին դիակին քիթն որդ մը կ'իյնայ, եւ այսպէս Կիլկամէշ կը յուսահատի:

Յաջորդ փուլին նախկին բռնակալ թագաւորը կը գտնենք ծայրայեղ սուգի մէջ, ան կը մերժե՛ մահուան գաղափարը, կը զգայ որ անկէ փախուստ չկայ, նոյնիսկ իրեն պէս երկու երրորդով աստուածներու արհիւն կրողին համար, ուստի կ'որոշէ երթալ դէպի «Գետերուն Ակունքը», «Սրբազան Օրէնքներու Երկիր», ուր կը գտնուին միակ անմահ մարդիկը՝ Ութնապշտիմը եւ անոր կիները: Ութնապշտիմը աստուածաշնչեան Նոյին շումերական տարբերակն է, որուն մանրամասն պիտի անդրադառնանք յաջորդի: Բազմաթիւ դժուարութիւններ կրելէ ետք, Կիլկամէշ կը հասնի իր նպատակին, սակայն հոն ալ մեծ յուսահատութիւն կ'ապրի: Ութնապշտիմը, որ Կիլկամէշին պատկերացուցածին պէս հսկայ հերոս մը չէր, այլ ալեւոր մարդ մը՝ անհանգիստ թագաւորին կը պատմէ, թէ ինչպէ՛ս ինք կրցած էր իր նաւով մարդկութիւնը փրկել մեծ ջրհեղեղէն եւ իբր վարձատրութիւն աստուածները իրեն եւ իր կնոջ պարգեւած են անմահութիւն, որ սակայն անիմաստ պարգեւ մըն է: Ութնապշտիմ կը հարցնէ, թէ ինչ է անմահութեան արժէքը, երբ մարդ ստիպուած է յաւիտեանս ապրիլ աշխարհի մէկ ամայի ծայրը, մարդոցմէ հեռու: Ան կը քաջալերէ երիտասարդ թագաւորը ընդունելու մահուան ճշմարտութիւնը, դիտել տալով, որ անմահ մարդ չկայ, սակայն կարելի է յաւիտեան յիշուիլ բարի արարքներով: Երբ ծերունին կը նկատէ, որ թագաւորը տակաւին համոզուած չէ, խղճալով անոր անհանգիստ վիճակին, անոր կը բացատրէ յաւիտեանական երիտասարդութեան խոտին տեղը: Կիլկամէշ կը յաջողի խոտը ձեռք բերել եւ ուրախութեամբ կը բռնէ վերադարձի ճամբան, սակայն հանգիստի պահուն, օձը աննկատ կը մօտենայ, խոտը կ'ուտէ եւ կաշին փոխելով կրկին կ'երիտասարդանայ: Կիլկամէշ ձեռնունայն կը վերադառնայ իր հրաշագեղ քաղաքը՝ Ուրուք, որուն պարիսպներուն վրայ կեցած անոր գովքը կ'երգէ եւ դիւցազնավէպը կ'աւարտի սկսած տողերով:

Առաջին նայուածքով կրնայ ըլլալ որ վէպը կիսաւարտ թուի, սակայն իրականութեան մէջ, ամբողջական է: Կիլկամէշ հաւանաբար մարդկութեան առաջին ողբերգական հերոսն է, որուն համար «եւ ապրեցան ուրախ, գուարթ, երջանկի» ավարտ չկայ: Ան իր նպատակին թերեւս չհասաւ, շօշափելի արդիւնք ձեռք բերաւ, սակայն տարբեր փուլերէ անցնելով, կատարելագործեց իր անձը եւ հասաւ մարդկային ամենէն խորունկ արժէքներուն: Իր մահէն ետք, Կիլկամէշ փառաբանուած է որպէս Անդենականի մէջ մեռելներու բարեխօս: Անոր անունն ու

պատկերները գտնուած են զանազան թաղմանական ծիսական բնաբաններու եւ հմայակներու մէջ:

Բազմաշերտ այս դիւցազնավէպի մանրակրկիտ ուսումնասիրութիւնը նաեւ ունի բարենպաստ խորք մեր ազգային պահանջատիրութեան առումով: Կիլկամէշի ճամբորդած երկիրը՝ Արատտա, «Սրբազան Օրէնքներու Երկիր» կամ «Անմահներու Երկիր», իրականութեան մէջ նոյնիսկ Յայկական Բարձրաւանդակն է: Կիլկամէշի վէպին խորքերը թափանցելով, հոն պիտի գտնենք հայերուն եւ շումերներուն միջեւ փոխյարաբերութեան զանազան մակարդակները՝ տնտեսական, ընկերային ու նոյնիսկ հոգեւոր: Այլ խօսքով այս դիւցազնավէպը, մարդկային խորիմաստ արժէքներու կողքին, կու գայ փաստելու, որ Զ.ա. 3-րդ հազարամեակին Յայկական Բարձրաւանդակին վրայ կար այնպիսի քաղաքակրթութիւն մը, որուն շնորհիւ շումերները շրջանը կոչած են այդպիսի վեհ անուանումներով, իսկ այդ քաղաքակրթութեան իսկական ու միակ ժառանգորդը հայութիւնն է:

ԸՆԿԵՐԱՏՆՏԵՍԱԿԱՆ...

Սկիզբ՝ էջ 4

ճամբորդական գրասենեակ մը դիմելու՝ տոմս ապահովելու համար, այլ կրնան ապահովումը կատարել տունը նստած, համակարգիչին կամ ձեռքի հեռաձայնին միջոցով: Առօրեայ սննդամթերքը կամ այլ կարիքներու գնումն ալ կարելի է կատարել համակարգչային դրութեամբ, եւ այս դրութիւնը մեծ քաջալերանքի կ'արժանանայ մեծ վաճառատուներու կողմէ: Մինչեւ իսկ ուսանելու համար տարածում գտած է հեռակայ դասախօսութիւններու եւ քննութիւններու դրութիւն: Գրաւոր մամուլը, բարիքներ վայելելու կողքին՝ կը կրէ համակարգչայինացման (արդեօք նման բառ կա՞մ) մեր բառարաններուն մէջ. ատենին արձանագրուեցաւ մեքենայացում եզրը) անբաղձալի հետեւանքները, որովհետեւ մարդիկ կը նախընտրեն թերթ մը կարդալ համակարգիչի կամ ձեռքի հեռաձայնի պատահին վրայ (մէկ այլ հետեւանքն ալ այն է, որ մարդիկ կը յարին միայն խորագիրներ կամ դիմատետրեան ծաւալով՝ յաճախ անբովանդակ գրութիւններ կարդալու):

Կարելի է շարունակել մարդը փոխարինելու համակարգչային սարքերու յաղթանակներուն ցանկագրումը, սակայն այս սեղմ ցուցակն ալ վստահաբար բաւարար է՝ լուսարձակի տակ բերելու այն տագնապը, որուն ականատես ենք օր աւուր, անոր դաժան հետեւանքները իրենց մորթին վրայ ու կեանքին մէջ կը զգայ աստիճանաբար աճող «դասակարգ» մը, որ կը կազմուի անգործներու եւ բնակարանէ զրկուածներու բնակներով, այդ ալ՝ իբրեւ բարգաւաճ ճանչցուած երկիրներու մէջ: Փոքր փակագիծ մը բաւալով՝ արձանագրենք նաեւ, որ համակարգչային եւ ընդհանրապէս

արդի արհեստագիտութեան պտուղներուն տարածումն ու տիրապետութիւնը իր անխուսափելի բաժինը-դերը կ'ունենայ ապրուստի սղութեան ալիքին վրայ: Յարցը միայն հոն չէ, թէ առօրեայ՝ սննդամթերքի կամ հագուկապի նիւթերը սղած են ու սղած կը պատճառեն, այլ մանաւանդ այն՝ որ զանգուածներ հարկադրուած են քայլ պահելու արդի արհեստագիտութեան բարիքներուն հետ, օրինակ, ձեռք բերուած հեռաձայնի սարք մը կամ համակարգիչ մը մէկ-երկու տարիէն կը դառնայ «հնադարեան» ու անգործածելի, հարկադրելով, որ սորով մը փոխարինուի, եւ, գիտե՛ք՝ միշտ աճող սակերով: Նոյնը կը պատահի ինքնաշարժներու եւ այլ սարքերու պարագային (չենք զարմանար, չենք ալ մտածեր, թէ այսօր ինչն՞ պէտք է տասնապատիկը կամ անելին վճարել ինքնաշարժի մը համար, որ քանի մը տասնամեակ առաջ շատ անելի դիւրամատչելի սակով կը տրամադրուէր, ու այս բոլորին կու տանք «զարգացում», «կեանքի մակարդակի բարձրացում» ու նման անուններ, մոռնալով, որ ինքնաշարժ մը... բնակարան չէ, եւ անոր համար պէտք չէ վճարուի այնպիսի գումար մը, որ տասնամեակներ առաջ կը վճարուէր բնակարան մը գնելու կամ գոնէ կանխավճարն ու պարտքին մէկ կարելու համեմատութիւնը հատուցելու համար...):

Երկու բառով ընդգծենք, որ մեր նշած՝ ընկերային փուլումին միակ պատճառը համակարգչային արհեստագիտութեան բացասական երեւոյժն է, սակայն կը բաւականանանք՝ այս մէկը բերելով լուսարձակի տակ, որովհետեւ քաղաքական եւ տնտեսական այլ գործոններ՝ մեր քննարկումը պիտի տանին տարբեր ուղղութիւններով:

ՏԱԳՆԱԿԻՆ ՏԱՐԱԾՔՆ ՈՒ ՄԱՐՏԱՐԱԿՆԵՐՆԵՐ

Վերադառնանք մեկնակէտ, անգամ մը եւս մատնացոյց ընելու համար, որ համակարգչային արհեստագիտութիւնը որքանո՞վ դարձած է տիրապետող, եւ իր բարիքներուն կողքին՝ ինչպիսի՞ դժուարութիւններ կը ստեղծէ զանգուածներ:

րու, արտադրող աշխատողներու կեանքին մէջ, զանոնք առաջնորդելով ընկերային տագնապներու: Տակաւին, իր ստեղծած դիւրութիւններուն դիմաց, արդի արհեստագիտութիւնը յաճախ կը հարկադրէ, որ աշխատատեղ-պաշտօնեան այսօր յաճախ անելի երկար ժամեր աշխատի, համեմատաբար վարձատրութեան փոքր յաւելումով, որպէսզի փակէ գործազրկուողներուն ստեղծած բացը, կամ, տակաւին՝ կը հարկադրուի մէկէ անելի աշխատանքներ յանձն առնել մէկէ անելի աշխատատեղիներու մէջ, լիաժամին կողքին կատարել նաեւ յաւելեալ գործ մը, որպէսզի կարենայ հոգալ ընտանիքին նուազագոյն կարիքները: (Աշխատավարձի, նուազագոյն վճարումի հարցը, բնականաբար, յարակից պարագայ է, սակայն չենք ուզեր խորանալ անոր մէջ, այլ կը բաւականանանք այս արագ նշումով):

Մեքենան ու համակարգիչը հնարուած են, սորարարութիւնները իրականացած են ու պիտի կատարուին՝ մարդուն կեանքը դիւրացնելու եւ անոր բարօրութիւնն ապահովելու համար, մինչդեռ թէ՛ անցեալին եւ թէ՛ ժամանակակից աշխարհին մէջ, ընդհանրապէս տեղի կ'ունենայ հակառակը, անկէ օգտուողներուն համեմատութիւնը կը մնայ փոքր, վատ հետեւանքները կրողներու զանգուածը աճ կ'արձանագրէ:

Այս վիճակները մարդուն եւ անոր կեանքը վարողներուն ուղղուած՝ աննախընթաց մարտահրաւերներ չեն. պատմութիւնը վկայ՝ որ մարդիկ, աշխատող զանգուածներ նման մարտահրաւերներու դէմ յանդիման գտնուած են անցեալ դարերուն ալ, սակայն մարդկային միտքը, ընկերաբանական աշխարհին ծառայող գաղափարական մարդիկ ու առաջնորդներ գործած են ի խընդիր նմանօրինակ տագնապներու լուծման, պայքարած են անհաւասարութեան դարմանումին ի խընդիր, եւ իրենց արձանագրած յաջողութիւններով բարելաւում բերած են մարդոց կեանքին: Այդ զարգացումներուն կ'արժէ անդրադառնալ առանձին, որոշ մանրամասնութիւններով, միշտ մնալով ուրուագծալիս սահմաններուն մէջ:

«ԳԱՆՁԱՍԱՐ»
ՊԱՇՏՈՆԱԹԵՐԹԻ ԱՆՁՆԱԿԱԶՍ

Խմբագիր՝ Զարմիկ Զիվբեյեան-Պողիկեան
Սրբագրիչներ՝ Զեփիւռ Պապիկեան-Աւագեան
Յուշիկ Ղազարեան
Զեւաւորող՝ Յովսէփ Զալոյլեան
Գրաշար՝ Անի Թոփալեան-Սարուխան
Արաբերէն լուրերու թարգմանիչ՝ Մարէն Պապեան
Կայքէջի պատասխանատու՝ Զրիստ Խրոյեան
Լուրերու պատասխանատու՝ Լուսին Ապաճեան-Զիվբեյեան
Հաշուապահ՝ Սեւակ Կիլվանեան

- Ծանուցողներէն եւ աշխատակիցներէն կը խնդրուի ծանուցումներն ու յօդուածները խմբագրատուն ուղարկել ամենէն ուշը Երկուշաբթի օրերը:
 - Նախընտրելի է յօդուածներն ու թղթակցութիւնները ուղարկել գրաշարուած:
 - Խմբագրատուն ուղարկուած նիւթերը, հրատարակուին կամ ոչ, չեն վերադարձուիր:
 - Խմբագրութեան վերապահուած է ստացուած յօդուածներու հրատարակելու կամ չհրատարակելու որոշումը:
 - Զեր ծանուցումներն ու յայտարարութիւնները կարելի է հրապարակել «Գանձասար»ի տպագիր տարբերակին եւ կայքէջին միջոցով:

Ռաֆֆի Միլսհեան

ՏԵՂԱԿԱՆ

ՍՈՒՐԻՈՅ ԶՈՒՄԱԿԱՆԸ ԸՆԴՈՒՆԱԿԵՑ ԻՐ ԶԱՆՈՂ ԸՆԹԱՅԸ

Արեւմտեան Ասիոյ մրցումներու շրջագիծին մէջ Սուրիոյ ֆուտբոլի հաւաքականը շարունակեց իր ճախող ընթացքը եւ արձանագրեց նոր պարտութիւն մը այս անգամ Պաղեստինի կազմին դէմ 4 - 3 արդիւնքով:

Հանդիպումի երրորդ վայրկեանին, Սուրիոյ հաւաքականի խաղացող Խալէտ Մուսայէտ կատարեց կոլերուն բացումը, որմէ ետք պաղեստինցիները տիրապետեցին խաղարկութեան եւ վտանգի ենթարկեցին Իպրահիմ Ալմայի դարպասը: Նախքան կիսախաղին աւարտը, մրցակից

կազմը օգտուելով Ալմայի սխալէն արձանագրեց հաւասարութեան կոլը: Երկրորդ կիսախաղը ընթացաւ նոյն մակարդակով: Պաղեստինի հաւաքականը երկու վայրկեանի մէջ կրցաւ նշանակել զոյգ կոլեր, որոնցմէ մէկը եղաւ տուգանային հարուածով: Սուրիոյ հաւաքականի մարզիչ Ֆաճր Իպրահիմ դաշտ ուղղեց Ֆիրաս Խաթիպն ու Մարտիկ Մարտիկեանը՝ աշխուժացնելու կազմին առաջատար գիծը: Խաթիպ յաջողեցաւ տուգանային հարուածով արձանագրել Սուրիոյ երկրորդ կոլը, որմէ հինգ վայրկեան ետք, Մարտիկը նշանակեց երրորդը: Նախքան հանդիպումին աւարտը, Մուսայէտ Ամին նշանակեց Պաղեստինի յաղթանակին կոլը:

Աւելցնենք, որ վերջին ամիսներուն, Սուրիոյ ֆուտբոլի հաւաքականը կ'ապրի թոյլ շրջան մը, որուն համար սուրիացի մարզասեր ժողովուրդին մեծամասնութիւնը կը պահանջէ մարզիչին եւ մարզական կոմիտէին հրաժարականները:

Անցեալ շաբթուան ընթացքին Սուրիոյ ֆուտբոլի կոմիտէն ներկայացուց իր հրաժարականը:

ՀԱՅԿԱԿԱՆ

ԸՄԲԻՇ ՆՈՐԱՅՐ ՀԱՆՈՅԵԱՆ՝ ԹԻՖԼԻՍԻ ՄՐՏԱՇԱՐՔԻ ԱՐՃԱԹԵ ՄԵՏԱԼԱԿԻՐ

Ըստ ՀԱՕԿ-ի պաշտօնական կայքին, Թիֆլիսի մէջ ընթացող ըմբշարարութի միջազգային մրցաշարքին հայ ըմբիշները նուաճեցին երեք մետալներ:

55 քկ. ծանրութիւն ունեցող Նորայր Հայոյեան 2 - 3 արդիւնքով զիջեցաւ Իրանը ներկայացնող ըմբիշին եւ բաւարարուեցաւ արծաթ մետալով, նոյն ծանրութեամբ Ռուբիկ Մկրտչեան 6 - 3 արդիւնքով կրցաւ արձանագրել յաղթանակ մը եւ ձեռք ձգել պրոնզէ մետալ: 72 քկ. ծանրութիւն ունեցող մարզիկ Հրանդ Կալաչեան 8 - 0 արդիւնքով յաջողեցաւ պարտութեան մատնել

մրցակիցը եւ դարձեալ արծանակալ պրոնզէ մետալի: Մրցաշարքի յաղթողներն ու մետալակիրները համապատասխանաբար պարգեւատրուեցան 1000, 800 եւ 500 ամերիկեան տոլարով:

ԱՐՈՆԵԱՆ ԻՐ ՄԱՍՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ ԲԵՐԱՎ GRAND CHESS TOUR-ԻՆ

Հայաստանի ճատրակի դաշնութեան պաշտօնական կայքը յայտնեց, որ 10-14 Օգոստոսին հայկական ճատրակի առաջատար Լեւոն Արոն-

եան մասնակցեցաւ Կրանտ Չեսս հերթական փուլին, որ տեղի ունեցաւ Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներու Սենթ Լուիս քաղաքին մէջ: 10-12 Օգոստոսին տեղի ունեցաւ արագ ճատրակի մրցաշարք, իսկ 13-14-ին՝ կայծակնային մրցաշարք: Մրցաշարքին ընթացքին Արոնեանի մրցակիցներն էին Մագնուս Կարլսենը, Մաքսիմ Վաշիէ-Լագրաւը, Ֆապիանօ Զարուանան, Տին Լիժնը, Սերկէյ Զարեաքինը, Շահրապար Մամետաբոյը, Ռիչըրտ Ռապորթը, Եու Եանկին եւ Տոմինկէս Փերես Լենիերը:

Լեւոն Արոնեանի Grand Chess Tour (GCT) արագ ճատրակի մրցաշարքին մրցակիցն էր ռուս մարզիկ Սերկէյ Զարեաքինը: Արոնեան յաղթանակ արձանագրած էր Նաեւ ֆրանսացի Մաքսիմ Վաշիէ-Լագրաւի խաղին: Աւելցնենք, որ մրցաշարքի ընդհանուր մրցանակային պարզելը կը կազմէ 150.000 ամ. տոլար, իսկ յաղթողին մրցանակը՝ 37.500 ամ. տոլար: Արագ ճատրակին իւրաքանչիւր մարզիկին յատկացուած է 25 վայրկեան, իւրաքանչիւր քայլէ յետոյ 10 վայրկեան երկարելու կարելիութեամբ:

Կրանտ Չեսսի աւարտէն ետք, Արոնեան 16-30 Օգոստոսին Սենթ Լուիսի մէջ կը մասնակցի Սինքֆիլտի բաժակի խաղին:

ՍԵՐԻ...

Սկիզբ՝ էջ 5

րապնդող, կենսաւորող եւ տեսական դարձնող ազգային առաքելութեան շուրջ:

Այո՛, այսօր եւ ոչ թէ վաղը ըսել՝ ինչո՛ւ կենսական է հայոց քաղաքակրթական բնավայրի ամբողջացումը եւ բնակեցումը բնիկ ժողովուրդով: Եթէ ազգային միասնութիւն պէտք է երկար եւ դաժան պայքար մղելու, ազգովին նորանոր գոհողութիւններ յանձն առնելու համար, եթէ կ'ուզենք խուսափիլ հերթական փայլատակումէն եւ տեսական՝ ազգու ներկայութիւն ըլլալ համաշխարհային թատերաբեմին վրայ, հարկ է դարբերու մաշումին տոկալ՝ հայ անհատը, սերունդներ խանդավառելով ոչ միայն պատմութեամբ եւ հոն տեղ գտած սիրանքներով, այլ ներշնչելով կենսունակ, ապագայահայեաց գաղափարով, տեսլականով:

Միացեալ Հայաստան, միացեալ հայութեամբ բանաձեւը արդէն հարկը տարիէ ի վեր գոյութեան իրաւունք նուաճած է: Սակայն, ըստ երեւոյթին, նոր խթան եւ իտեալ պէտք են՝ անոնց իրականացման հետամուտ ըլլալու համար:

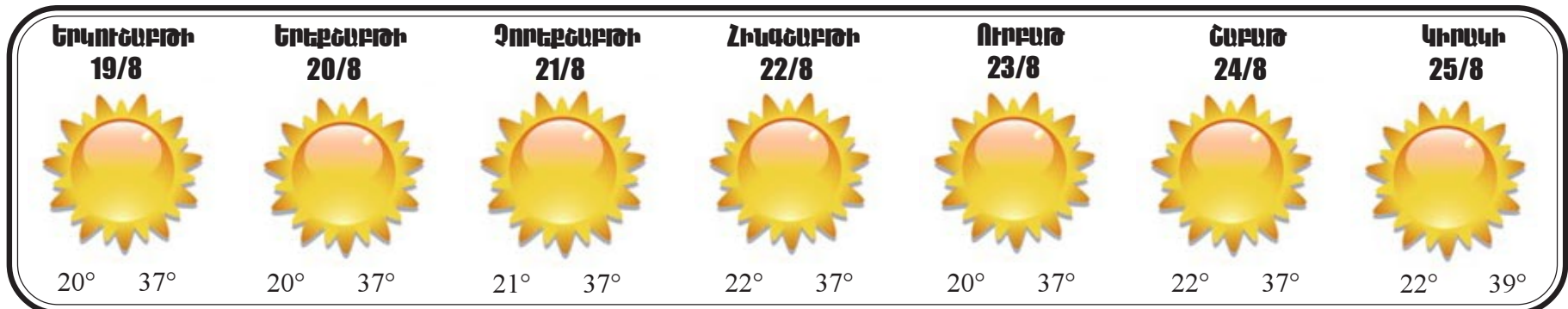
Հայոց պատմութիւնը շուրջ երկու հազար տարի հիւսուած է ազատութեան եւ ինքնիշխանութեան համար մղուած պայքարներով, որոնք պարբերաբար սաստկացած են, ապա յանգած, առանց երկար ժամանակի վրայ գանոնք արդիւնաւորել եւ ամրապնդել կարենալու, պտտելով ազնուականութեան, նախարարական տուներու իշխանական յաւակութիւններուն շուրջ:

19-րդ դարու ազգային գարթօնը համաժողովրդական խարիսխի վրայ ջանաց վերականգնել ազգն ու հայրենիքը: Եւ այս շարժումը բոցավառողը եղաւ ազգի պատմութեան վերիվայրումներուն տոկացած հարստութիւնը՝ գիրը, գրականութիւնը, գեղարուեստը, մշակոյթը: Յաջող մակարդակը, որ աննուաճ մնաց քաղաքակրթութեան բիրեղացումն էր: Մենք շարունակեցինք տարտղնուած մնալ արեւելքի, արեւմուտքի, հիւսիսի եւ հարաւի միջեւ: Ահա այս է որ պարտինք յաղթահարել, յամառօրէն եւ աննահանջ, մէկ անգամ ընդմիջտ վերջ տալու համար արեւելումներու միջեւ տատանումներուն:

Սերի մէջ արձանագրուած նուաճումը նախ պիտի գիտնանք ամրապնդել քաղաքակրթական ճակատի վրայ, որպէսզի յստակացուի հետագան՝ նպատակ, միջոց թէ առաքելութիւն: Մենք կցորդ չենք ուրիշներու, պէտք չէ՛ ըլլանք, ուրիշներ՝ որոնք անկարող են ցոյց տալու ներդաշնակ աշխարհի եւ մարդկութեան ուղին:

Սերը ազգին համար յաղթանակ մըն էր ու նոր մակարդակի պետականութեան նուաճում, որ անմիջապէս դարձաւ մարտահրաւեր, մարտահրաւերներ: Ազգի բովանդակ ներուժը համադրելու, կազմակերպելու, յարատեւ բանեցնելով՝ գարգացնելու կարիքը կայ, այդ յաղթանակը շարունակ վերարժեւորելու եւ նորոգելու համար:

Այս ճամբուն վրայ, հիմնական պիտի մնայ ազգը համախմբող՝ միաւորող գաղափարական խարիսխը, այլ խօսքով՝ ազգի առաքելութիւնը խորհիլը եւ նորոգելը:

ՀԱՆԴԻՍԱԽՈՐ Ս. ՊԱՏԱՐԱԳ ԵՒ ԽԱՂՈՂՈՐԶՆԷՔ Ս. ԱՍՏՈՒԱԾԱԾԻՆ ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ ՄԵՋ

Կիրակի, 11 Օգոստոս 2019-ի, առաւօտեան ժամը 10:00-ին, Ս. Աստուածածին եկեղեցւոյ մէջ հանդիսաւոր Ս. Եւ Անմահ Պատարագ մատուցեց Բերիոյ Զայոց Թեմի Առաջնորդ

Աստուածամոր անձին ընդմէջէն: Սըրբազան հայրը դիտել տուաւ, որ խաղողօրհնէի ճամբով բերքի օրհնութեան արարողութիւնը տեղի կ'ունենայ, որպէսզի Աստուած Իր երկնա-

Գերշ. Տ. Մասիս Եպս. Չօպուեան: Ներկայ էին Ազգ. Վարչութեան ժողովի ներկայացուցիչներ եւ հաւատացեալներու խումբերամ բազմութիւն մը: Ընկալեալ սովորութեան համաձայն, Զայեպի մէջ խաղողօրհնէք կը կատարուի Աստուածածնի վերափոխման տօնին նախորդող Կիրակին: Զոգեպարար հանդիպումը ժողովրդային ընդունելութիւն ունէր: Բարեպաշտներ ուխտաւորաբար խաղողի ողկոյզներ սուրբաբերած էին եկեղեցւոյ, անմասն չմնալու համար երկնաէջ օրհնութենէն եւ երախտագիտական

տուր բարիքներով առատապէս օրհնէ բոլոր ուխտաւորներուն սուրբաբերած ողկոյզները: Ապա տեղի ունեցաւ խաղողօրհնէք: Խորհրդաւոր արարողակարգը պերճախօս ձեւով

զգացումներով ճաշակելու բերքին բարիքը: Երգեցողութիւնը, հոգեխօս ելեւէջներով, երկիւղած պաշտամունքի մթնոլորտ կը ստեղծէր:

կը շեշտէր խաղողին իւրայատկութիւնը, որուն սուրբական ըլլալու հասկացութիւնը մասամբ մը կը տեսնուի Զին Ուխտին մէջ, իսկ պատուական պտուղ ըլլալը կատարեալ կերպով կը պարզուի Նոր Ուխտով: Արարողութեան միջոցին օրհնութեան խաղողները, որպէս երախտաբարիքները (հունձքի առաջին պտուղները) գոհութեամբ Տիրոջ ընծայելու արտայայտութիւն:

Նաեւ Աստուածամոր առաքինութիւններուն եւ նկարագրային յատկութիւններուն, որոնց մէջ զօրեղապէս շեշտուած է հեզութիւնն ու հնազանդութիւնը: Ահա թէ ինչո՞ւ ան Աստուծոյ կամքին համակերպեցաւ անվերապահ սուրբումով: Ապա Սըբազան հայրը յայտնեց թէ սրբանուէր մայրութեան կերպարը հրաշալի կերպով եւ կատարեալապէս կ'արտացոլայ

Աւարտին, հոգեհանգստեան պաշտօն կատարուեցաւ, որմէ ետք թափօրը ուղղուեցաւ եկեղեցւոյ շրջափակ: Դպրաց դասը հայաշունչ մեկնաբանութեամբ ինչեցուց «Կիլիկիա» մաղթերգը: Սըբազան հօր «Պահպանիչ» աղօթքէն ետք հաւատացեալները խաղողութեամբ արձակուեցան, օրհնուած խաղողէն ողկոյզներ առնելով իրենց հետ:

ՊԱՄԻՆԻ ԱԶԳԱՅԻՆ ՄԻԱՅԵԱԼ ՄԻՋՆԱԿԱՐԳ ՎԱՐՃԱՐԱՆԻ ՎԿԱՅԱԿԱՆԱՅ ԲԱՇԽՈՄ

Ուրբաթ, 26 Յուլիս 2019-ի երեկոյեան ժամը 7:00-ին, Գամիշլիի Ազգային Եփրատ վարժարանի շրջափակէն ներս տեղի ունեցաւ 9-րդ կար-

տուրումին եւ ծնողներու հետեւողական ջանքերուն: Այնուհետեւ տնօրէնը շնորհաւորեց ծնողներն ու աշակերտները,

գի ամավերջի հանդէսը, ներկայութեամբ Արթ. Տէր Պսակ Զինյ. Պերպերեանի, վարժարանի տնօրէնութեան, ուսուցչական կազմին եւ աշակերտներու ծնողներուն:

մաղթելով յարատեւ վերելք, սորանոր յաջողութիւններ, փայլուն ապագայ: Ան առաջնահերթ համարեց հայերէնի իմացութիւնը եւ յորդորեց կառչիլ մայրենիին, սորվիլ ու ճշգրտօրէն օգտագործել գայն:

Բացման խօսքով հանդէս եկաւ միջնակարգ վարժարանի տնօրէն Կարպիս Շիրիքճեան, որ նախ բարի գալուստ մաղթեց ներկաներուն, ապա անդրադարձաւ վարժարանի արձանագրած բացառիկ արդիւնքին՝ յաջողութեան 100% տոկոսին, դիտել տալով, որ պետական քննութիւն յանձնած 69 աշակերտները պատուաբեր գնահատանիչներով յաջողեցան: Ան այս մէկը վերագրեց նաեւ ուսուցչական կազմի անսակարկ

Ապա պարգեւատրուեցան հայերէնի դասանիւթին գերագանց արդիւնք ապահոված հետեւեալ աշակերտները՝

- Աննա Մարիա Թովմասեան,
 - Ճոզէֆին Մուրատեան,
 - Կարինէ Տոնապետեան,
 - Մելի Սիմոնեան,
 - Տարթեհիկ Յովհաննեսեան:
- Պարգեւատրուեցան նաեւ Պոռ-Շար.՝ 12 ➤

ՊԱՄԻՆԻ ՊԱՏԱՆԵԿԱՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ «ՉԱՄԻՐԵԱՆ» ՄԱՆԱՃԻՐԻ ՄԻՕՐԵԱՅ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹԻՒՆ

Կիրակի, 11 Օգոստոս 2019-ին, Գամիշլիի Պատանեկան Միութեան «Չամարեան» Մասնաճիւղի վարիչ

սին: Դասախօսն էր բժշկի. Մարի Մելքոնեան, որմէ ետք Խաչիկ Ղուկասեան եւ Վարուժ Պօղոսեան մարզա-

եւ դաստիարակ կազմերուն կազմակերպութեամբ տեղի ունեցաւ միօրեայ գործունէութիւն մը, սուրբուած՝ Պանք Օթոմանի գրաման եւ Բաբգէն Սիւնիի նահատակութեան յիշատակին:

կան յայտագիրը գործադրեցին, պատանիներուն թելադրելով միշտ արթուն ըլլալ եւ պատրաստ դիմագրաւելու անակնկալ պատահարներ:

Գործունէութեան, որ տեղի ունեցաւ Գամիշլիի մօտակայ վայրերէն մէկուն մէջ, մասնակցեցան 40 պատանի-պարմանուհիներ: Յայտագիրն առաջին բաժինը կ'ընդգրկէր մարզակնք եւ դասախօսութիւն՝ ԶՅ Դաշնակցութեան հիմնադրութեան, Պանք Օթոմանի գրաման եւ Բաբգէն Սիւնիի նահատակութեան մա-

Այնուհետեւ տեղի ունեցաւ ճաշի մատակարարում, ապա Նայիրի Խաչատուրեանի հսկողութեամբ՝ երգի ուսուցում եւ զարգացման մըրցում: Ստեղծուած խանդավառ մըթնոլորտը շարունակուեցաւ դաշտային խաղերով եւ պատանիներուն ժիր մրցակցութեամբ:

Գործունէութիւնը աւարտին հասաւ երեկոյեան ժամը 7:00-ին: